

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การจัดการการผลิตสับประรดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับประรด
ภูเก็ต ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์และ
สังเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การจัดการการผลิตสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.2 กระบวนการผลิตสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.3 ปัญหาการจัดการการผลิตสับประรดและการแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิตสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน
ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 การจัดการการผลิตสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การจัดการการผลิตสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่
ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการผลิตสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน ปัญหาการผลิตและการแก้ไข ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับประรดในตำบล
เทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 20 คน แสดงเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ใน
การเพาะปลูกสับประรด จำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดพื้นที่เพาะปลูกสับประรดของเกษตรกร
การถือครองที่ดิน และการเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร ในตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัด
ภูเก็ต ดังตารางที่ 4.1

1.1.1 เพศ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตำบลเทพกระษัตรี เป็นเพศชายจำนวน
19 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 และเพศหญิงจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

1.1.2 อายุ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 70.00 มีอายุระหว่าง 40 - 59 ปี และ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกร้อยละ 15.00 มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดย

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีอายุเฉลี่ย 50.15 ปี สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอายุมากที่สุด 70 ปี และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอายุน้อยสุด 33 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดร้อยละ 50.00 สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 30.00 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 10.00 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และอนุปริญญา/ปวส.

1.1.4 ประสบการณ์ในการเพาะปลูกสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 40.00 มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกสับปะรด น้อยกว่า 9 ปี ร้อยละ 35.00 มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกสับปะรด 10 - 19 ปี และร้อยละ 25.00 มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกสับปะรดมากกว่า 20 ปีขึ้นไป สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีประสบการณ์ในการเพาะปลูกสับปะรดเฉลี่ย 12.05 ปี

1.1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรด ร้อยละ 80.00 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยผลิตสับปะรด 1 - 2 คน และร้อยละ 20.00 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยผลิตสับปะรด 3 - 4 คน ทั้งนี้มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครอบครัว 1.84 คน

1.1.6 ขนาดพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 45.00 มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดน้อยกว่า 10 ไร่ และร้อยละ 40 มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด 11 - 20 ไร่ ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดมีพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 16.30 ไร่

1.1.7 การถือครองที่ดิน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดร้อยละ 35.00 มีพื้นที่ปลูกสับปะรดเป็นของตนเอง และร้อยละ 30.00 ปลูกสับปะรดในพื้นที่ของญาติ นอกนั้นปลูกสับปะรดในพื้นที่ของนายทุนและเพื่อนบ้าน

1.1.8 การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในสถาบัน โดยร้อยละ 100.00 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และร้อยละ 75.00 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

n = 20

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	95.00
หญิง	1	5.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 20

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่า 40 ปี	3	15.00
40 – 59 ปี	14	70.00
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	3	15.00
รวม	20	100.00
อายุน้อยสุด 33 ปี มากสุด 70 ปี อายุเฉลี่ย 50.15 ปี		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	10	50.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	30.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2	10.00
อนุปริญญา/ปวส.	2	10.00
รวม	20	100.00
ประสบการณ์ในการเพาะปลูกสับปะรด		
น้อยกว่า 9 ปี	8	40.00
10 – 19 ปี	7	35.00
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	5	25.00
รวม	20	100.00
ประสบการณ์น้อยสุด 3 ปี มากสุด 25 ปี ประสบการณ์เฉลี่ย 12.05 ปี		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 2 คน	16	80.00
3 – 4 คน	4	20.00
รวม	20	100.00
จำนวนสมาชิกน้อยสุด 1 คน มากสุด 4 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 1.84 คน		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 20

จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 2 คน	16	80.00
3 – 4 คน	4	20.00
รวม	20	100.00
จำนวนสมาชิกน้อยสุด 1 คน มากสุด 4 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 1.84 คน		
ขนาดพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด		
น้อยกว่า 10 ไร่	9	45.00
11 – 20 ไร่	8	40.00
มากกว่า 20 ไร่	3	15.00
รวม	20	100.00
ขนาดพื้นที่น้อยสุด 6 ไร่ ขนาดพื้นที่มากที่สุด 80 ไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 16.30 ไร่		
การถือครองที่ดิน ^{1/}		
พื้นที่ของตนเอง	7	35.00
พื้นที่ของญาติ	6	30.00
พื้นที่ของเพื่อนบ้าน	1	5.00
พื้นที่ของนายทุน	6	30.00
รวม	20	100.00
การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร ^{2/}		
สหกรณ์การเกษตร	7	35.00
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	20	100.00
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	15	75.00
กองทุนหมู่บ้าน	9	45.00

หมายเหตุ: ^{1/} ถือครองที่ดินมากกว่า 1 รายการ^{2/} เป็นสมาชิกมากกว่า 1 สถาบัน

1.2 กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศึกษาครอบคลุมสภาพพื้นที่ปลูก พันธุ์ การเตรียมดินปลูก การเตรียมต้นพันธุ์ การปลูก การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การบังคับ การออกดอก การป้องกันกำจัดโรค แมลงและศัตรูศัตรูในสับปะรด การควบคุมวัชพืช การเก็บเกี่ยว สับปะรด ผลผลิต การจำหน่าย และการบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 สภาพพื้นที่ปลูกสับปะรด สภาพพื้นที่ปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะพื้นที่ปลูกสับปะรด และชนิดดินในพื้นที่ปลูกสับปะรด แสดงในตารางที่ 4.2

1) **ลักษณะพื้นที่ปลูกสับปะรด** สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 ปลูกสับปะรดในพื้นที่ราบ และร้อยละ 60.00 ปลูกสับปะรดบนที่ลาดชัน นอกนั้นปลูกสับปะรดบนที่ดอน ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายปลูกสับปะรดบนพื้นที่ราบสลับกับพื้นที่ดอนหรือพื้นที่ราบสลับกับพื้นที่ลาดชัน

2) **ชนิดดินในพื้นที่ปลูกสับปะรด** สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 80.00 มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นดินร่วนปนทราย ร้อยละ 70.00 มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นดินร่วน และอีกร้อยละ 40.00 มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นดินเหนียว นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ที่เป็นดินที่มีหินกรวดปน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินทราย

ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นที่ปลูกสับปะรด

n = 20		
สภาพพื้นที่ปลูกสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะพื้นที่ปลูกสับปะรด^{1/}		
พื้นที่ราบ	18	90.00
พื้นที่ดอน	7	35.00
พื้นที่ลาดชัน	12	60.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 20

สภาพพื้นที่ปลูกสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชนิดดินในพื้นที่ปลูกสับปะรด^{2/}		
ดินทราย	2	10.00
ดินร่วน	14	70.00
ดินเหนียว	8	40.00
ดินร่วนปนทราย	16	80.00
ดินร่วนปนดินเหนียว	2	10.00
ดินที่มีหินกรวดปน	8	40.00

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายปลูกสับปะรดในพื้นที่มากกว่า 1 ลักษณะ

^{2/} ในพื้นที่ปลูกสับปะรดของบางรายเป็นดินมากกว่า 1 ชนิด

1.2.2 พันธุ์สับปะรด

พันธุ์สับปะรดที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกใช้ ศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ แหล่งพันธุ์สับปะรด แนวทางการเลือกพันธุ์สับปะรด และราคาหน่อพันธุ์ แสดงในตารางที่ 4.3

1) แหล่งพันธุ์สับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ปลูกสับปะรดพันธุ์ภูเก็ต โดยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 ใช้หน่อพันธุ์ของตนเอง ร้อยละ 30.00 ใช้หน่อพันธุ์ที่เพื่อนบ้านให้ และร้อยละ 15.00 ซื้อหน่อพันธุ์สับปะรด

2) แนวทางการเลือกพันธุ์สับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 เลือกใช้พันธุ์สับปะรดตามเพื่อนบ้าน และอีกร้อยละ 30.00 เลือกใช้พันธุ์ตามเจ้าหน้าที่แนะนำ

3) ราคาหน่อพันธุ์ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ซื้อหน่อพันธุ์ทั้ง 3 คนซื้อในราคาหน่อละ 1 บาท โดยพื้นที่ปลูกสับปะรด 1 ไร่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้หน่อพันธุ์สับปะรดประมาณ 3,000 หน่อต่อไร่

ตารางที่ 4.3 พันธุ์สับปะรด

n = 20

พันธุ์สับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งพันธุ์สับปะรด^{1/}		
พันธุ์ของตนเอง	18	90.00
เพื่อนบ้านให้พันธุ์มา	6	30.00
ซื้อพันธุ์มาปลูก	3	15.00
แนวทางในการเลือกพันธุ์สับปะรด^{2/}		
ตามเพื่อนบ้าน	15	75.00
ตามเจ้าหน้าที่แนะนำ	6	30.00

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายได้พันธุ์สับปะรดจากหลายแห่ง

^{2/} บางรายเลือกพันธุ์สับปะรด 2 แนวทาง

1.2.3 การเตรียมดินปลูกสับปะรด

การเตรียมดินปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ วิธีการเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูกสับปะรด ค่าใช้จ่ายในการไถตะ และค่าใช้จ่ายในการไถแปรแสดงในตารางที่ 4.4

1) วิธีการเตรียมดิน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 เตรียมดินปลูกสับปะรดด้วยการไถแปร และร้อยละ 95.00 เตรียมดินปลูกสับปะรดด้วยการไถตะ

2) การใส่ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูกสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 95.00 ไม่ใส่ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก พบสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยรองพื้นก่อนการปลูกสับปะรดเพียง 1 รายเท่านั้น โดยใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ในอัตราส่วน 50 กิโลกรัมต่อไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย 1,000 บาทต่อไร่ นอกจากนี้พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์รองพื้นก่อนปลูกสับปะรด

3) ค่าใช้จ่ายในการไถตะ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 35.00 เสียค่าใช้จ่ายในการไถตะ 550 - 574 และ 600 - 624 บาทต่อไร่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการไถตะเท่ากับ 587.20 บาทต่อไร่

4) ค่าใช้จ่ายในการไถแปร สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 30.00 เสียค่าใช้จ่ายในการไถแปร 400 - 449 และ 450 - 499 บาทต่อไร่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการไถแปร เท่ากับ 429.00 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.4 การเตรียมดินปลูกสับปะรด

n = 20

การเตรียมดินปลูกสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิธีการเตรียมดิน^{1/}		
ไถตะ	19	95.00
ไถแปร	20	100.00
การใส่ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูกสับปะรด		
ไม่ใส่ปุ๋ยรองพื้น	19	95.00
ใส่ปุ๋ยรองพื้น	1	5.00
รวม	20	100.00
ค่าใช้จ่ายในการไถตะ (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 500	1	5.00
500 – 524	0	0.00
525 – 549	1	5.00
550 – 574	7	35.00
575 – 599	2	10.00
600 – 624	7	35.00
625 และมากกว่า	2	10.00
รวม	20	100.00
ค่าใช้จ่ายน้อยสุด 480 บาทต่อไร่ มากสุด 700 บาทต่อไร่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 587.20 บาทต่อไร่		
ค่าใช้จ่ายในการไถแปร (บาทต่อไร่)		
350 – 399	4	20.00
400 – 449	6	30.00
450 – 499	6	30.00
500 – 549	1	5.00
550 – 599	2	10.00
รวม	20	100.00
ค่าใช้จ่ายน้อยสุด 350 บาทต่อไร่ มากสุด 550 บาทต่อไร่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 429.00 บาทต่อไร่		

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายเตรียมดินโดยไถตะและไถแปร

1.2.4 การเตรียมต้นพันธุ์สับปะรด การเตรียมต้นพันธุ์สับปะรด ได้ศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ น้ำหนักต้นพันธุ์ที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือก และการซบสารเคมีก่อนปลูก ดังนี้

- 1) น้ำหนักต้นพันธุ์ที่เลือก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 เลือกใช้ต้นพันธุ์สับปะรดที่มีน้ำหนัก 300 - 500 กรัม ในการปลูก
- 2) การซบสารเคมีก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ไม่ซบสารเคมีต้นพันธุ์สับปะรดก่อนปลูก

1.2.5 การปลูกสับปะรด การปลูกสับปะรด ได้ศึกษา 7 ประเด็น ได้แก่ ส่วนของสับปะรดที่ใช้ปลูก ระยะระหว่างแถว ระยะระหว่างต้น จำนวนต้นพันธุ์ต่อไร่ วิธีการปลูก การจ้างแรงงานปลูกและค่าจ้างปลูกสับปะรด แสดงในตารางที่ 4.5

- 1) ส่วนของสับปะรดที่ใช้ปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 เลือกใช้หน่อข้างของสับปะรดในการปลูก
- 2) ระยะระหว่างแถว สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 เลือกระยะระหว่างแถวปลูกสับปะรด 120 เซนติเมตร และร้อยละ 35.00 เลือกระยะระหว่างแถวปลูกสับปะรด 110 เซนติเมตร
- 3) ระยะระหว่างต้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 60.00 เลือกระยะระหว่างต้นสับปะรด 40 - 45 เซนติเมตร ร้อยละ 25.00 เลือกระยะระหว่างต้นสับปะรด 30 - 35 เซนติเมตร มีเพียงร้อยละ 5.00 เลือกระยะระหว่างต้นสับปะรดมากกว่า 55 เซนติเมตร
- 4) จำนวนต้นพันธุ์ต่อไร่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 ใช้จำนวนต้นพันธุ์สับปะรด 3,900 - 4,000 ต้นต่อไร่ และร้อยละ 15.00 ใช้จำนวนต้นพันธุ์สับปะรด 3,500 - 3,600 ต้นต่อไร่
- 5) วิธีการปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 95.00 วางต้นพันธุ์เอียง 45 องศา และมีเพียงร้อยละ 5.00 วางต้นพันธุ์ตั้งตรง
- 6) การจ้างแรงงานปลูกสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 จ้างแรงงานปลูกสับปะรด
- 7) ค่าจ้างปลูกสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จ้างแรงงานปลูกสับปะรด ร้อยละ 53.33 จ่ายค่าจ้างแรงงานปลูก 1,100 - 1,149 บาทต่อไร่ และร้อยละ 26.67 จ้างแรงงานปลูก 1,150 - 1,199 บาทต่อไร่ โดยมีค่าจ้างปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 1,126.67 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.5 การปลูกสับปะรด

n = 20

การปลูกสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะระหว่างแถว (เซนติเมตร)		
110	7	35.00
120	13	65.00
รวม	20	100.00
ระยะระหว่างต้น (เซนติเมตร)		
30 – 35	5	25.00
40 – 45	12	60.00
50 – 55	2	10.00
มากกว่า 55	1	5.00
รวม	20	100.00
ระยะระหว่างต้นน้อยสุด 30 เซนติเมตร มากสุด 80 เซนติเมตร เฉลี่ย 41.25 เซนติเมตร		
จำนวนต้นพันธุ์ต่อไร่ (ต้นต่อไร่)		
3,500 – 3,600	3	15.00
3,700 – 3,800	2	10.00
3,900 – 4,000	15	75.00
รวม	20	100.00
จำนวนต้นพันธุ์น้อยสุด 3,500 ต้นต่อไร่ มากสุด 4,000 ต้นต่อไร่ เฉลี่ย 3,900 ต้นต่อไร่		
วิธีการปลูก		
วางตั้งตรง	1	5.00
วางเอียง 45 องศา	19	95.00
รวม	20	100.00
การจ้างแรงงานปลูกสับปะรด		
ไม่จ้างแรงงาน	5	25.00
จ้างแรงงาน	15	75.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.5 การปลูกสับปะรด

n = 20

การปลูกสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าจ้างปลูกสับปะรด (บาทต่อไร่) (N=15)		
1,050 – 1,099	1	6.67
1,100 – 1,149	8	53.33
1,150 – 1,199	4	26.67
มากกว่า 1,200	2	13.33
รวม	15	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 1,050 บาทต่อไร่ มากสุด 1,250 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 1,147.90 บาทต่อไร่		

1.2.6 การให้น้ำ การให้น้ำสับปะรด ได้ศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ แหล่งน้ำ และการให้น้ำเสริม แสดงในตารางที่ 4.6

1) แหล่งน้ำ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 อาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกสับปะรด และร้อยละ 95.00 อาศัยน้ำจากคลองชลประทาน

2) การให้น้ำเสริม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 ไม่ให้น้ำในแปลงปลูกสับปะรด และมีเพียงร้อยละ 15.00 ให้น้ำเสริมในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ทั้งนี้ให้น้ำด้วยวิธีฉีดพ่น โดยเสียค่าใช้จ่ายในการให้น้ำ 30 - 37 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.6 การให้น้ำ

n = 20

การให้น้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งน้ำ^{1/}		
น้ำฝน	20	100.00
คลองชลประทาน	19	95.00
แหล่งน้ำอื่น ๆ เช่น น้ำบ่อ เป็นต้น	10	50.00

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 20

การให้น้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การให้น้ำเสริม		
ไม่ให้น้ำ	17	85.00
ให้น้ำ	3	15.00
รวม	20	100.00

หมายเหตุ:^{1/} บางรายอาศัยแหล่งน้ำมากกว่า 1 แหล่ง

1.2.8 การใส่ปุ๋ยสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปฏิบัติรักษาด้านการใส่ปุ๋ย โดยร้อยละ 100.00 ใส่เฉพาะปุ๋ยเคมี การศึกษาการใส่ปุ๋ยสับปะรด ได้ศึกษา 5 ประเด็น ได้แก่ จำนวนครั้งในการใส่ปุ๋ย เวลาที่ใส่ปุ๋ย สูตรปุ๋ย อัตราการใส่ปุ๋ย วิธีการใส่ปุ๋ย และค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ย แสดงในตารางที่ 4.7 - 4.11

1) การใส่ปุ๋ยสับปะรด

(1) การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับการออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยก่อนบังคับการออกดอก จำนวน 2 ครั้ง และมีเพียงร้อยละ 15.00 ใส่ปุ๋ยก่อนบังคับการออกดอก จำนวน 3 ครั้ง

(2) การใส่ปุ๋ยหลังการบังคับการออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 มีการใส่ปุ๋ยหลังการบังคับการออกดอก ส่วนอีกร้อยละ 15.00 ไม่ใส่ปุ๋ย

ตารางที่ 4.7 การใส่ปุ๋ยสับปะรด

n = 20

การใส่ปุ๋ยสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับการออกดอก (ครั้ง)		
2	17	85.00
3	3	15.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 20

การใส่ปุ๋ยสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใส่ปุ๋ยหลังบังคับการออกดอก		
ไม่ใส่ปุ๋ย	3	15.00
ใส่ปุ๋ย	17	85.00
รวม	20	100.00

2) การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1

(1) อายุสับปะรดเมื่อใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 เริ่มใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 เมื่อสับปะรด อายุ 1 - 2 เดือน และร้อยละ 15.00 เริ่มใส่ปุ๋ยเมื่อสับปะรด อายุ 3 - 4 เดือน

(2) สูตรปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 70.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีเฉพาะไนโตรเจน กล่าวคือ ร้อยละ 40.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 และร้อยละ 25.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 เกษตรกรร้อยละ 25.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม โดยร้อยละ 10.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 14-4-9 + 46-0-0 และบางรายใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 ปุ๋ยสูตร 14-4-9 + 21-0-0 และปุ๋ยสูตร 15-15-15

(3) อัตราปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 100 - 149 กิโลกรัมต่อไร่ ร้อยละ 30.00 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 50 - 99 กิโลกรัมต่อไร่ อัตราเฉลี่ย 116.25 กิโลกรัมต่อไร่

(4) วิธีการใส่ปุ๋ย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยโดยวิธีการหยอดลงในกาบใบของสับปะรด

(5) ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่ครั้งที่ 1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนเท่ากัน กล่าวคือ ร้อยละ 25.00 ซื้อปุ๋ยเคมีสำหรับการใส่ครั้งที่ 1 ราคา 1,420 - 1,649 และราคา 1,880 - 2,109 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 ซื้อปุ๋ยเคมีสำหรับการใส่ครั้งที่ 1 ราคา 1,650 - 1,879 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 1,534.50 บาทต่อไร่

(6) การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 จ้างแรงงานใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1 และอีกร้อยละ 35.00 ไม่จ้างแรงงาน

(7) ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 41.18 จ่ายค่าจ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 ในอัตรา 200 - 249 บาทต่อไร่ และร้อยละ 23.53 ให้ค่าจ้างแรงงาน 300 บาทต่อไร่ขึ้นไป ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 222.18 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.8 การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1

n = 20		
การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุลับประรดเมื่อใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (เดือน)		
1 – 2	17	85.00
3 – 4	3	15.00
รวม	20	100.00
สูตรปุ๋ยเคมีในการใส่ครั้งที่ 1		
ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม		
14-4-9	1	5.00
14-4-9 + 46-0-0	2	10.00
14-4-9 + 21-0-0	1	5.00
15-15-15	1	5.00
ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน และฟอสฟอรัส		
16-20-0	2	10.00
ปุ๋ยสูตรที่มีเฉพาะไนโตรเจน		
21-0-0	5	25.00
46-0-0	8	40.00
รวม	20	100.00
อัตราปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 1 (กิโลกรัมต่อไร่)		
50 – 99	6	30.00
100 – 149	10	50.00
150 และมากกว่า	4	20.00
รวม	20	100.00
อัตราปุ๋ยที่ใช้้น้อยสุด 50 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 150 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 116.25 กิโลกรัมต่อไร่		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 20

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่ครั้งที่ 1 (บาทต่อไร่)		
500 – 729	2	10.00
730 – 959	0	0.00
960 – 1,189	2	10.00
1,190 – 1,419	2	10.00
1,420 – 1,649	5	25.00
1,650 – 1,879	4	20.00
1,880 – 2,109	5	25.00
รวม	20	100.00
ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยน้อยสุด 500 บาทต่อไร่ มากสุด 2,100 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 1,534.50 บาทต่อไร่		
การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1		
ไม่จ้างแรงงาน	3	35.00
จ้างแรงงาน	17	65.00
รวม	20	100.00
ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (บาทต่อไร่) (N=17)		
น้อยกว่า 200	3	17.65
200 – 249	7	41.18
250 – 299	3	17.65
300 และมากกว่า	4	23.53
รวม	17	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 75 บาทต่อไร่ มากสุด 300 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 222.18 บาทต่อไร่		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 20

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (บาทต่อไร่) (N=17)		
น้อยกว่า 200	3	17.65
200 – 249	7	41.18
250 – 299	3	17.65
300 และมากกว่า	4	23.53
รวม	17	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 75 บาทต่อไร่ มากสุด 300 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 222.18 บาทต่อไร่		

3) การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 2

(1) อายุสับปะรดเมื่อใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อสับปะรด อายุ 5 - 6 เดือน และร้อยละ 10.00 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อสับปะรดอายุ 3 - 4 เดือน

(2) สูตรปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม กล่าวคือ ร้อยละ 25.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 14-4-9 ส่วนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยที่มีเฉพาะไนโตรเจน กล่าวคือ ร้อยละ 25.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0

(3) อัตราปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 35.00 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 120 - 139 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 30.00 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 140 กิโลกรัมต่อไร่ขึ้นไป อัตราเฉลี่ย 118.25 กิโลกรัมต่อไร่

(4) วิธีการใส่ปุ๋ย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยโดยวิธีการหยอดลงในกาบใบของสับปะรด

(5) ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่ครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 25.00 ซื้อปุ๋ยเคมีสำหรับการใส่ครั้งที่ 2 น้อยกว่า 1,500 บาทต่อไร่ และราคา 1,500 - 1,899 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 ซื้อปุ๋ยเคมี ราคา 1,900 - 2,299 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 1,910.00 บาทต่อไร่

(6) การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 จ้างแรงงานใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 2 และอีกร้อยละ 15.00 ไม่จ้างแรงงาน

(7) ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 35.29 จ่ายค่าจ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ในอัตรา 192 - 237 บาทต่อไร่ และร้อยละ 23.53 ให้ค่าจ้างแรงงาน 238 - 283 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 212.65 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.9 การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 2

n = 20		
การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 2	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุสัปดาห์เมื่อใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 (เดือน)		
3 - 4	2	10.00
5 - 6	18	90.00
รวม	20	100.00
สูตรปุ๋ยเคมีในการใส่ครั้งที่ 2		
ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม		
13-13-21	1	5.00
14-4-9	5	25.00
15-15-15	2	10.00
20-8-20	2	10.00
ปุ๋ยสูตรที่มีเฉพาะไนโตรเจน		
21-0-0	5	25.00
46-0-0	5	25.00
รวม	20	100.00
อัตราปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 2 (กิโลกรัมต่อไร่)		
น้อยกว่า 80	4	20.00
80 - 99	1	5.00
100 - 119	2	10.00
120 - 139	7	35.00
140 และมากกว่า	6	30.00
รวม	20	100.00
อัตราปุ๋ยที่ใช้้น้อยสุด 65 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 150 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 118.25 กิโลกรัมต่อไร่		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 20

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 2	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่ครั้งที่ 2 (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 1,500	5	25.00
1,500 – 1,899	5	25.00
1,900 – 2,299	4	20.00
2,300 – 2,699	3	15.00
2,700 และมากกว่า	3	15.00
รวม	20	100.00
ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยน้อยสุด 1,000 บาทต่อไร่ มากสุด 3,200 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 1,910.00 บาทต่อไร่		
การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2		
ไม่จ้างแรงงาน	3	15.00
จ้างแรงงาน	17	85.00
รวม	20	100.00
ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 (บาทต่อไร่) (N=17)		
น้อยกว่า 100	2	11.76
100 – 145	0	0.00
146 – 191	3	17.65
192 – 237	6	35.29
238 – 283	4	23.53
284 – 329	2	11.76
รวม	17	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 75 บาทต่อไร่ มากสุด 300 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 212.65 บาทต่อไร่		

4) การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3

(1) อายุสัปดาห์ที่ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.00 ซึ่งใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 3 ร้อยละ 66.66 ใส่ปุ๋ยเคมีก่อนสัปดาห์ออกดอก 2 เดือน หรือ

เมื่อสัปดาห์มีอายุ 8 เดือน และร้อยละ 33.33 ใส่ปุ๋ยเคมีก่อนสัปดาห์ออกดอก 3 เดือน หรือเมื่อสัปดาห์มีอายุ 7 เดือน

(2) สูตรปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 3 ในการใส่ปุ๋ยสัปดาห์ครั้งที่ 3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 95.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 ในการใส่ครั้งที่ 3 และอีกร้อยละ 5.00 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 + 21-0-0

(3) อัตราปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3 ราย ใส่ปุ๋ยในอัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ 100 กิโลกรัมต่อไร่ และ 250 กิโลกรัมต่อไร่ อัตราเฉลี่ย 141.67 กิโลกรัมต่อไร่

(4) วิธีการใส่ปุ๋ย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3 ราย ใส่ปุ๋ยโดยวิธีการหยอดลงในกาบใบของสัปดาห์

(5) ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่ครั้งที่ 3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3 ราย ซื้อปุ๋ยเคมีสำหรับการใส่ครั้งที่ 3 ราคา 810 บาทต่อไร่ 1,050 บาทต่อไร่ และ 1,060 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 973.33 บาทต่อไร่

(6) การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 66.66 จ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 มีเพียงร้อยละ 33.33 ไม่จ้างแรงงาน

(7) ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2 ราย จ่ายค่าจ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ในอัตรา 75 บาทต่อไร่ และ 100 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 87.50 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.10 การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 3

n = 3

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 3	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุสัปดาห์เมื่อใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 (เดือน)		
7	1	33.33
8	2	66.66
รวม	3	100.00
สูตรปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 3		
13-13-21	2	95.00
13-13-21 + 21-0-0	1	5.00
รวม	3	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 3

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 3	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราปุ๋ยในการใส่ครั้งที่ 3 (กิโลกรัมต่อไร่)		
75	1	33.33
100	1	33.33
250	1	33.33
รวม	3	100.00
อัตราปุ๋ยที่ใช้้น้อยสุด 75 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 250 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 141.67 กิโลกรัมต่อไร่		
ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่ครั้งที่ 3 (บาทต่อไร่)		
810	1	33.33
1,050	1	33.33
1,060	1	33.33
รวม	3	100.00
ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยน้อยสุด 810 บาทต่อไร่ มากสุด 1,060 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 973.33 บาทต่อไร่		
การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3		
ไม่จ้างแรงงาน	1	33.33
จ้างแรงงาน	2	66.66
รวม	3	100.00
ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 (บาทต่อไร่) (N=2)		
75	1	50.00
100	1	50.00
รวม	2	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 75 บาทต่อไร่ มากสุด 100 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 87.50 บาทต่อไร่		

5) การใส่ปุ๋ยเคมีหลังบังคับปักคอกคอก

(1) อายุสับปรดที่ใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักคอกคอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 52.94 ใส่ปุ๋ยหลังสับปรดคอกคอก เมื่อสับปรดอายุ 9 เดือน และร้อยละ 47.06 ใส่ปุ๋ยหลังสับปรดคอกคอก เมื่อสับปรดอายุ 8 เดือน

(2) สูตรปุ๋ยในการใส่หลังบังคับปักออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 88.23 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม กล่าวคือ ร้อยละ 82.35 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 และร้อยละ 5.88 ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ส่วนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 11.76 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีเฉพาะโพแทสเซียม สูตร 0-0-60

(3) อัตราปุ๋ยในการใส่หลังบังคับปักออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 23.53 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 130 - 139 กิโลกรัมต่อไร่ และ 150 กิโลกรัมต่อไร่ขึ้นไป และร้อยละ 17.65 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 120 - 129 กิโลกรัมต่อไร่ อัตราเฉลี่ย 126.47 กิโลกรัมต่อไร่

(4) วิธีการใส่ปุ๋ย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยโดยวิธีการหยอดลงในกาบใบของสับปะรด

(5) ค่าปุ๋ยสำหรับการใส่หลังบังคับปักออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 35.29 ซื้อปุ๋ยเคมีสำหรับการใส่หลังบังคับปักออกดอก ราคา 2,570 - 2,889 บาทต่อไร่ และร้อยละ 29.41 ซื้อปุ๋ยเคมี ราคา 2,250 - 2,569 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 2,507.06 บาทต่อไร่

(6) การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 88.24 จ้างแรงงานใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก และร้อยละ 11.76 ไม่จ้างแรงงาน

(7) ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 15 ราย ที่จ้างใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก การศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 33.33 จ่ายค่าจ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก ในอัตรา 210 - 239 บาทต่อไร่ และร้อยละ 26.67 ให้ค่าจ้างแรงงาน 240 - 269 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 232.67 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.11 การใส่ปุ๋ยเคมีหลังบังคับปักออกดอก

n = 17

การใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุสับปะรดที่ใส่ปุ๋ยหลังบังคับปักออกดอก (เดือน)		
8	8	47.06
9	9	52.94
รวม	17	100.00

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 17

การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูตรปุ๋ยในการใส่หลังบังคับออกดอก		
13-13-21	14	82.35
15-15-15	1	5.88
0-0-60	2	11.76
รวม	17	100.00
อัตราปุ๋ยในการใส่หลังบังคับออกดอก (กิโลกรัมต่อไร่)		
น้อยกว่า 100	1	5.88
100 – 109	1	5.88
110 – 119	2	11.76
120 – 129	3	17.65
130 – 139	4	23.53
140 – 149	2	11.76
150 และมากกว่า	4	23.53
รวม	17	100.00
อัตราที่ใช้น้อยสุด 50 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 150 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 126.47 กิโลกรัมต่อไร่		
อัตราปุ๋ยในการใส่หลังบังคับออกดอก (กิโลกรัมต่อไร่)		
น้อยกว่า 100	1	5.88
100 – 109	1	5.88
110 – 119	2	11.76
120 – 129	3	17.65
130 – 139	4	23.53
140 – 149	2	11.76
150 และมากกว่า	4	23.53
รวม	17	100.00
อัตราที่ใช้น้อยสุด 50 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 150 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 126.47 กิโลกรัมต่อไร่		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 17

การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าปุ๋ยในการใส่หลังบังคับออกดอก (บาทต่อไร่)		
970 – 1,289	1	5.88
1,290 – 1,609	0	0.00
1,610 – 1,929	0	0.00
1,930 – 2,249	2	11.76
2,250 – 2,569	5	29.41
2,570 – 2,889	6	35.29
2,890 – 3,209	3	17.65
รวม	17	100.00
ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยน้อยสุด 970 บาทต่อไร่ มากสุด 3,200 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 2,507.06 บาทต่อไร่		
การจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอก		
ไม่จ้างแรงงาน	2	11.76
จ้างแรงงาน	15	88.24
รวม	17	100.00
ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอก (บาทต่อไร่) (N=15)		
150 – 179	2	13.33
180 – 209	1	6.67
210 – 239	5	33.33
240 – 269	4	26.67
270 – 299	0	0.00
300 และมากกว่า	3	20.00
รวม	15	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 150 บาทต่อไร่ มากสุด 300 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 232.67 บาทต่อไร่		

1.2.8 การบังคับการออกดอก การบังคับการออกดอกสัปดาห์แรกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษาชนิดสารที่ใช้บังคับการออกดอกสัปดาห์แรก และการใช้สาร แสดงในตารางที่ 4.12

- 1) ชนิดสารที่ใช้บังคับการออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) ในการบังคับออกดอกสัปดาห์ละ และร้อยละ 25.00 ใช้สารเอทีฟอนร่วมในการบังคับออกดอกสัปดาห์ละ
- 2) อายุสัปดาห์เมื่อใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 55.00 ใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) เมื่อสัปดาห์อายุ 10 เดือน และร้อยละ 25.00 ใช้เมื่อสัปดาห์อายุ 8 เดือน
- 3) อัตราสารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารบังคับการออกดอกสัปดาห์ละเนฟธาไลน์ อะซีติก แอซีด (NAA) ในอัตรา 5,000 เม็ดต่อไร่ (0.5 มิลลิกรัม NAA ต่อเม็ด)
- 4) วิธีใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) โดยวิธีหยอดบนยอดต้นสัปดาห์ละ
- 5) ค่าสารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 25.00 ใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) ราคา 260 - 269 บาทต่อไร่ และราคา 270 - 279 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 ใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) 300 - 309 บาทต่อไร่ ค่าสารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) เฉลี่ย 280.53 บาทต่อไร่
- 6) การจ้างแรงงานใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 80.00 จ้างแรงงานในการใช้สารบังคับ ออกดอกสัปดาห์ละ
- 7) ค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด (NAA) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จ้างแรงงาน 16 ราย พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 จ่ายค่าจ้าง 290 - 309 บาทต่อไร่และร้อยละ 18.75 จ่ายค่าจ้างน้อยกว่า 250 บาทต่อไร่ และ 250 - 269 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 274.69 บาทต่อไร่
- 8) อายุสัปดาห์เมื่อใช้สารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารเอทีฟอน 5 ราย หรือร้อยละ 100.00 ใช้สารเอทีฟอนในการบังคับการออกดอกสัปดาห์ละ เมื่ออายุ 10 เดือน
- 9) อัตราสารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารเอทีฟอนในอัตราส่วน 30 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นในพื้นที่ 1 ไร่
- 10) วิธีการใช้สารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารเอทีฟอนโดยฉีดพ่นสารลงบนยอดของต้นสัปดาห์ละ
- 11) ค่าสารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารเอทีฟอน ร้อยละ 60.00 จ่ายค่าสารเอทีฟอน ราคา 80 บาทต่อไร่ และร้อยละ 40.00 จ่ายค่าสารเอทีฟอน ราคา 70 บาทต่อไร่ ค่าสารเอทีฟอน เฉลี่ย 76.00 บาทต่อไร่

12) การจ้างแรงงานใช้สารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารเอทีฟอนร้อยละ 100.00 จ้างแรงงานในการใช้สาร

13) ค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จ้างแรงงานร้อยละ 80.00 จ่ายค่าจ้าง 250 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 จ่ายค่าจ้าง 300 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 260 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.12 การบังคับการออกดอก

n = 20		
การบังคับการออกดอก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชนิดของสารที่ใช้บังคับการออกดอก^{1/}		
เนฟธาไลน์อะซีติก แอซิด (NAA)	20	100.00
เอทีฟอน	5	25.00
อายุต้นประดเมื่อใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซิด (NAA) (เดือน)		
8	5	25.00
9	3	15.00
10	11	55.00
12	1	5.00
รวม	20	100.00
ค่าสารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซิด (NAA) (บาทต่อไร่)		
250 – 259	2	10.00
260 – 269	5	25.00
270 – 279	5	25.00
280 – 289	3	15.00
290 – 299	0	0.00
300 – 309	4	20.00
310 – 319	0	0.00
320 และมากกว่า	1	5.00
รวม	20	100.00
ค่าสาร (NAA) น้อยสุด 250 บาทต่อไร่ มากสุด 350 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 280.53 บาทต่อไร่		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 20

การบังคับการออกดอก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจ้างแรงงานในการใช้สารเนฟธาไลน์อะซิดิก แอซิด (NAA)		
ไม่จ้างแรงงาน	4	20.00
จ้างแรงงาน	16	80.00
รวม	20	100.00
ค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเนฟธาไลน์อะซิดิก แอซิด (NAA) (บาทต่อไร่) (N=16)		
น้อยกว่า 250	3	18.75
250 – 269	3	18.75
270 – 289	0	0.00
290 – 309	8	50.00
310 และมากกว่า	2	12.50
รวม	16	100.00
ค่าจ้างในการใช้สาร (NAA) น้อยสุด 150 บาทต่อไร่ มากสุด 320 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 274.69 บาทต่อไร่		
ค่าสารเอทีฟอน (บาทต่อไร่) (N=5)		
70	2	40
80	3	60
รวม	5	100.00
ค่าสารเอทีฟอนน้อยสุด 70 บาทต่อไร่ มากสุด 80 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 76.00 บาทต่อไร่		
ค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเอทีฟอน (บาทต่อไร่) (N=5)		
250	4	80.00
300	1	20.00
รวม	5	100.00
ค่าจ้างในการใช้สารเอทีฟอนน้อยสุด 250 บาทต่อไร่ มากสุด 300 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 260.00 บาทต่อไร่		

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายใส่สารบังคับการออกดอกมากกว่า 1 ชนิด

1.2.9 การป้องกันกำจัดโรค การป้องกันกำจัดโรค สี่ขา 4 ประเด็น ได้แก่ การระบาดของโรค ชนิดโรค วิธีการป้องกันกำจัด การใช้สารเคมี ชนิดสารเคมี อัตราที่ใช้สารเคมี วิธีการใช้สารเคมี ค่าสารเคมี และค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเคมี แสดงในตารางที่ 4.13

1) การระบาดของโรคสับปะรดในพื้นที่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 95.00 ประสบปัญหาการระบาดของโรคในสับปะรด มีเพียงร้อยละ 5.00 ไม่พบโรคระบาดในสับปะรด

2) โรคสับปะรดที่พบการระบาด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่พบโรค 19 ราย หรือร้อยละ 100.00 พบโรคยอดเน่าต้นเน่า และร้อยละ 73.68 พบโรคผลแกน นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังพบโรคหน่อเน่า และโรคจุดดำในผล

3) วิธีการป้องกันกำจัดโรคสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 เลือกป้องกันกำจัดโรคโดยปรับปรุงการระบายน้ำภายในแปลงไม่ให้เกิดภาวะน้ำท่วมขัง และร้อยละ 25.00 หลีกเลี่ยงการปลูกสับปะรดในช่วงฝนตกชุก เพื่อป้องกันกำจัดโรคยอดเน่าต้นเน่า ใช้สารเคมีในการป้องกันโรคจุดดำในผลสับปะรด นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังป้องกันกำจัดโรคยอดเน่าต้นเน่าด้วยการปรับระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดินที่ปลูก หมั่นดูแลเศษดินหรือเศษวัชพืชไม่ให้ค้างบนต้นสับปะรด ลดปริมาณการใส่ปุ๋ยยูเรีย เพื่อป้องกันการตกค้างของสารไนเตรต

4) การใช้สารเคมีในการป้องกันโรค สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพียงร้อยละ 25.00 ใช้สารเคมีในการป้องกันโรค และร้อยละ 80.00 ไม่ใช้สารเคมีในการป้องกันโรค

5) ชนิดสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันโรค สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารเคมีป้องกันโรค 5 ราย หรือร้อยละ 100.00 ใช้สารเคมีไดยูรอนในการป้องกันโรค

6) อัตราที่ใช้สารเคมีในการป้องกันโรค สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารไดยูรอน โดยใช้ในอัตราส่วน 1.5 ลิตรต่อไร่

7) วิธีการใช้สารเคมีในการป้องกันโรค สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารไดยูรอน โดยมีวิธีการฉีดพ่นทั่วต้นสับปะรด

8) ค่าสารเคมีในการป้องกันโรค สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารไดยูรอน ร้อยละ 60.00 จ่ายค่าสารไดยูรอน ราคา 400 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 จ่ายค่าสารราคา 380 และ 390 บาทต่อไร่ ค่าสารไดยูรอนเฉลี่ย 394.00 บาทต่อไร่

9) ค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเคมีในการป้องกันโรค สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 60.00 จ่ายค่าจ้าง 220 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 จ่ายค่าจ้าง 200 บาทต่อไร่ และ 280 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 228.00 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.13 การป้องกันกำจัดโรค

n = 20

การป้องกันกำจัดโรค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การระบาดของโรคสับประรดในพื้นที่		
พบ	19	95.00
ไม่พบ	1	5.00
รวม	20	100.00
โรคสับประรดที่พบการระบาด^{1/}		
โรคยอดเน่าต้นเน่า	19	100.00
โรคหน่อเน่า	9	47.36
โรคจุดดำในผล	2	10.52
โรคเนื่อแกน (ไส้เน่า)	14	73.68
วิธีการป้องกันกำจัดโรคสับประรด^{2/}		
ปรับปรุงการระบายน้ำในแปลงไม่ให้น้ำท่วมขัง	13	65.00
ปรับระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน	3	15.00
หลีกเลี่ยงการปลูกในช่วงฝนตกชุก	5	25.00
หมั่นดูแลหลังปลูกไม่ให้เศษดินหรือวัชพืชค้างบนต้น	2	10.00
ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยยูเรีย	2	10.00
ใช้สารเคมีป้องกันโรค	5	25.00
การใช้สารเคมีในการป้องกันโรค		
ไม่ใช้	15	75.00
ใช้	5	25.00
รวม	20	100.00
ค่าสารเคมีในการป้องกันโรค (บาทต่อไร่) (N=5)		
380	1	20.00
390	1	20.00
400	3	60.00
รวม	5	100.00
ค่าสารโดยรอนน้อยสุด 380 บาทต่อไร่ มากสุด 400 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 394.00 บาทต่อไร่		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 20

การป้องกันกำจัดโรค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าจ้างแรงงานในการใช้สารเคมีในการป้องกันโรค (บาทต่อไร่) (N=5)		
200	1	20.00
220	3	60.00
280	1	20.00
รวม	5	100.00
ค่าจ้างในการใช้สารเคมีน้อยสุด 200 บาทต่อไร่ มากสุด 280 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 228.00 บาทต่อไร่		

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายพบโรคสับประรดมากกว่า 1 ชนิด

^{2/} บางรายเลือกวิธีป้องกันกำจัดมากกว่า 1 วิธี

1.2.10 การป้องกันกำจัดแมลง

การป้องกันกำจัดแมลง ศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ ชนิดของแมลง การป้องกันกำจัดแมลง ชนิดและอัตราสารเคมี ค่าสารเคมี และค่าจ้างแรงงาน แสดงในตารางที่ 4.14

1) การพบแมลงระบาด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 95.00 พบการระบาดของแมลงในสับประรด มีเพียงร้อยละ 5.00 ไม่พบการระบาดของแมลงในสับประรด

2) ชนิดแมลงศัตรูสับประรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่พบแมลงศัตรู 19 คน ร้อยละ 100.00 พบ ชนิดแมลงศัตรูสับประรด เพลี้ยแป้ง และเพลี้ยหอย นอกจากนี้ยังพบเพลี้ยไฟ และไร

3) การป้องกันกำจัดแมลง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่พบแมลงร้อยละ 78.95 ไม่ป้องกันกำจัดแมลง มีเพียงร้อยละ 21.05 เลือกใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดแมลง

4) ชนิดและอัตราสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่พบแมลงระบาดและใช้สารเคมีกำจัดใช้อัตราสารในการป้องกันกำจัดแมลงแตกต่างกันตามชนิดสาร โดย (1) สารไดยูรอนใช้ในอัตรา 1.5 กิโลกรัม ต่อไร่ ด้วยการฉีดพ่น และ (2) สารคาร์แม็กซ์ใช้ในอัตรา 1.3 กิโลกรัมต่อไร่ ด้วยการฉีดพ่น และ (3) สาร โพลคูมาเฟนใช้ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ ด้วยการหว่าน

5) ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง ร้อยละ 75.00 จ่ายค่าสารเคมี 400 บาทต่อไร่ และร้อยละ 25.00 จ่ายค่าสารเคมี 160 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงเฉลี่ย 340 บาทต่อไร่

6) ค่าจ้างแรงงานในการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง ร้อยละ 50.00 จ่ายค่าจ้างในการพ่นสารเคมี 220 บาทต่อไร่ และร้อยละ 25.00 จ่ายค่าจ้างในการพ่นสารเคมี 160 บาทต่อไร่ และ 200 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 200 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.14 การป้องกันกำจัดแมลง

n = 20		
การป้องกันกำจัดแมลง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การพบแมลงระบาด		
พบ	19	95.00
ไม่พบ	1	5.00
รวม	20	100.00
ชนิดของแมลงศัตรูสับปะรด^{1/}		
เพลี้ยแป้ง	19	100.00
เพลี้ยหอย	19	100.00
เพลี้ยไฟ	14	73.68
ไร	14	73.68
การป้องกันกำจัดแมลง (N=19)		
ไม่กำจัด	15	78.95
กำจัดโดยใช้สารเคมี	4	21.05
รวม	19	100.00
ชนิดและอัตราสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง (กิโลกรัมต่อไร่) (N=4)		
คาร์แมกซ์ (1.3)	1	25.00
ไดยูรอน (1.5)	2	50.00
โพลคูมาเฟน (2.0)	1	25.00
รวม	4	100.00

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 20

การป้องกันกำจัดแมลง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง (บาทต่อไร่) (N=4)		
160	1	25.00
400	3	75.00
รวม	4	100.00
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงน้อยสุด 160 บาทต่อไร่ มากสุด 400 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 340.00 บาทต่อไร่		
ค่าจ้างแรงงานในการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง (บาทต่อไร่) (N=4)		
160	1	25.00
200	1	25.00
220	2	50.00
รวม	4	100.00
ค่าจ้างในการพ่นสารเคมีน้อยสุด 160 บาทต่อไร่ มากสุด 220 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 200.00 บาทต่อไร่		

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายพบแมลงศัตรูสับประรดมากกว่า 1 ชนิด

1.2.11 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ ชนิดศัตรูพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช วิธีกำจัด และค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสับประรด แสดงในตารางที่ 4.15

- 1) ชนิดศัตรูพืช สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 20 ราย หรือร้อยละ 100.00 พบหนุระบาด มากที่สุด นอกจากนี้พบ กระจอกและกระแต
- 2) การกำจัดศัตรูพืชสับประรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 กำจัดศัตรูพืชสับประรด แต่ร้อยละ 25.00 ไม่กำจัด
- 3) วิธีกำจัดศัตรูพืชสับประรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 กำจัดศัตรูพืชสับประรด โดยวิธีดักจับ และร้อยละ 13.33 ใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชสับประรด
- 4) ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสับประรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 2 ราย ใช้สารสะตอมในการกำจัดหนู ราคาสะตอม 1,800 บาท ขนาดบรรจุ 10 กิโลกรัม

ตารางที่ 4.15 การป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรู

n = 20

การป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรู	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชนิดของสัตว์ศัตรูสับประรด^{1/}		
กระรอก	16	80.00
กระแต	14	70.00
หนู	20	100.00
การกำจัดสัตว์ศัตรูสับประรด		
ไม่กำจัด	5	25.00
กำจัด	15	75.00
รวม	20	100.00
วิธีกำจัดสัตว์ศัตรูสับประรด^{2/} (N=15)		
การใช้สารเคมี	2	13.33
การดักจับ	15	100.00

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายพบสัตว์ศัตรูสับประรดมากกว่า 1 ชนิด

^{2/} บางรายเลือกวิธีกำจัดสัตว์ศัตรูสับประรดมากกว่า 1 วิธี

1.2.12 การควบคุมวัชพืช การควบคุมวัชพืช ศึกษาการควบคุมวัชพืชก่อนปลูก และการควบคุมหลังวัชพืชงอก แสดงในตารางที่ 4.16-4.17

1) การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ควบคุมวัชพืชก่อนปลูกสับประรดโดยการใช้สารเคมี สารเคมีที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 45.00 ใช้สารไกลโฟเซต และร้อยละ 35.00 ใช้สารกรัมมีออคโซนผสมไกลโฟเซต นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายใช้สารไดยูรอน 80

(1) อัตราสารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 25.00 ใช้สารไกลโฟเซตในอัตรา 1.3 กิโลกรัมต่อไร่ ร้อยละ 20.00 ใช้สารไดยูรอน 80 ในอัตรา 1.2 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้สารกรัมมีออคโซน + ไกลโฟเซต (ผสม) ในอัตรา 1.4 กิโลกรัมต่อไร่

(2) วิธีการใช้สารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ใช้สารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก โดยฉีดพ่นลงบนวัชพืช

(3) ค่าสารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก

ก. ค่าสารไกลโฟเซต สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 16 ราย ที่ใช้สารไกลโฟเซตควบคุมวัชพืช ร้อยละ 60.00 ใช้สารไกลโฟเซต 200 บาทต่อไร่ และร้อยละ 40.00 ใช้สารไกลโฟเซต 225 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเฉลี่ย 210.00 บาทต่อไร่

ข. ค่าสารกรัมม็อกโซน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 7 ราย ร้อยละ 100.00 ใช้สาร กรัมม็อกโซน 220 บาทต่อไร่

ค. ค่าสารไดยูรอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 4 ราย ที่ใช้สารไดยูรอนควบคุมวัชพืช พบว่า ร้อยละ 75.00 ใช้สารไดยูรอน 200 บาทต่อไร่ และร้อยละ 25.00 ใช้สารไดยูรอน 250 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเฉลี่ย 210 บาทต่อไร่

(4) การจ้างแรงงานพ่นสารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 จ้างแรงงานในการพ่นสารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก มีเพียงร้อยละ 10.00 ไม่มีการจ้างแรงงานในการพ่นสารเคมี

(5) ค่าจ้างแรงงานพ่นสารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จ้างแรงงานฉีดพ่นสารควบคุมวัชพืช 18 ราย พบว่า ร้อยละ 44.44 จ่ายค่าจ้างในการพ่นสารเคมี ควบคุมวัชพืชก่อนปลูกสับปะรด 200 - 209 บาทต่อไร่ และร้อยละ 22.22 จ่ายค่าจ้าง 210 - 219 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 200.56 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.16 การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก

n = 20

การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สารเคมีใช้ควบคุมวัชพืชก่อนปลูก		
ไกลโฟเซต	9	45.00
ไดยูรอน 80	4	20.00
กรัมม็อกโซน + ไกลโฟเซต (ผสม)	7	35.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 20

การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราการใช้สารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก (กิโลกรัมต่อไร่)		
ไกลโฟเซต		
1.3	5	25.00
1.5	4	20.00
ไดยูรอน		
1.2	4	20.00
กรัมม็อกโซน + ไกลโฟเซต (ผสม)		
1.4	7	35.00
รวม	20	100.00
ค่าสารไกลโฟเซต (บาทต่อไร่) (N=16)		
200	6	37.50
220	6	37.50
225	4	25.00
รวม	16	100.00
ค่าสารเคมีน้อยสุด 200 บาทต่อไร่ มากสุด 225 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 213.75 บาทต่อไร่		
ค่าสารไดยูรอน (บาทต่อไร่) (N=4)		
200	3	75.00
250	1	25.00
รวม	4	100.00
ค่าสารเคมีน้อยสุด 200 บาทต่อไร่ มากสุด 250 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 210 บาทต่อไร่		
การจ้างแรงงานพ่นสารเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก		
ไม่จ้างแรงงาน	2	10.00
จ้างแรงงาน	18	90.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 20

การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าจ้างแรงงานพันธมิตรเคมีควบคุมวัชพืชก่อนปลูก (บาทต่อไร่) (N=18)		
200 – 209	8	44.44
210 – 219	4	22.22
220 – 229	2	11.11
230 – 239	1	5.55
240 – 249	0	0.00
250 และมากกว่า	3	16.66
รวม	18	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 80 บาทต่อไร่ มากสุด 250 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 200.56 บาทต่อไร่		

2) การควบคุมวัชพืหลังปลูก

(1) ชนิดสารเคมีที่ใช้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 มีการใช้สารไดยูรอนในการควบคุมวัชพืหลังปลูก

(2) อัตราการใช้สารเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 ใช้สารไดยูรอนซึ่งเป็นสารเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูกในอัตรา 1.5 - 1.6 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 15.00 ใช้สารเคมีในอัตรา น้อยกว่า 1.3 กิโลกรัมต่อไร่ และมากกว่า 1.6 กิโลกรัมต่อไร่ อัตราเฉลี่ย 1.60 กิโลกรัมต่อไร่

(3) วิธีใช้สารเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูกโดยฉีดพ่น

ก. ค่าสารเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 จ่ายค่าสารเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก 440 - 469 บาทต่อไร่ และร้อยละ 20.00 จ่ายค่าสารเคมี 410 - 439 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเฉลี่ย 412.95 บาทต่อไร่

ข. การจ้างแรงงานพันธมิตรเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 จ้างแรงงานพันธมิตรเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก มีเพียงร้อยละ 10.00 ไม่จ้าง

ค. ค่าจ้างแรงงานพันธมิตรเคมีควบคุมวัชพืหลังปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 18 ราย ที่จ้างแรงงานพันธมิตรเคมี พบว่าร้อยละ 33.33 จ่ายค่าจ้างแรงงานพันธมิตรเคมี

ควบคุมวัชพืชหลังปลูก 200 - 219 บาทต่อไร่ และร้อยละ 27.78 จ่ายค่าจ้าง 240 บาทต่อไร่ขึ้นไป
ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 207.25 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.17 การควบคุมวัชพืชหลังปลูก

n = 20

การควบคุมวัชพืชหลังปลูก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราการใช้สารเคมีควบคุมวัชพืชหลังปลูก (กิโลกรัมต่อไร่)		
น้อยกว่า 1.3	3	15.00
1.3 – 1.4	1	5.00
1.4 – 1.5	0	0.00
1.5 – 1.6	13	65.00
1.6 และมากกว่า	3	15.00
รวม	20	100.00
อัตราที่ใช้น้อยสุด 1.2 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 2.5 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 1.60 กิโลกรัมต่อไร่		
ค่าสารเคมีควบคุมวัชพืชหลังปลูก (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 350	3	15.00
350 – 379	1	5.00
380 – 409	2	10.00
410 – 439	4	20.00
440 – 469	10	50.00
รวม	20	100.00
ค่าสารเคมีน้อยสุด 225 บาทต่อไร่ มากสุด 450 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 412.95 บาทต่อไร่		
การจ้างแรงงานพ่นสารเคมีควบคุมหลังวัชพืชปลูก		
ไม่จ้างแรงงาน	2	10.00
จ้างแรงงาน	18	90.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

n = 20

การควบคุมวัชพืชหลังปลูก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าจ้างแรงงานในการฟันสารเคมีควบคุมวัชพืชหลังปลูก (บาทต่อไร่) (N=18)		
น้อยกว่า 200	4	22.22
200 – 219	6	33.33
220 – 239	3	16.67
240 และมากกว่า	5	27.78
รวม	18	100.00
ค่าจ้างแรงงานน้อยสุด 80 บาทต่อไร่ มากสุด 250 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 207.25 บาทต่อไร่		

1.2.13 การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวสับประดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ การเก็บเกี่ยว และการคัดเกรดสับประด แสดงในตารางที่ 4.18 - 4.19

1) การตรวจสอบสับประดพร้อมเก็บเกี่ยว การตรวจสอบโดยการนับอายุ หลังการใช้สารบังคับออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้หลายวิธีผสมผสานกัน ร้อยละ 100.00 ใช้วิธีนับอายุหลังการใช้สารบังคับออกดอก พร้อมกันนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.00 ใช้วิธีนับอายุหลังปลูก ร้อยละ 80.00 สังเกตการเปลี่ยนแปลงลักษณะภายนอก และร้อยละ 85.00 สังเกตตาสับประดขยายกว้าง 2 - 3 ตา สำหรับการนับอายุหลังการใช้สารบังคับออกดอก พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.00 เก็บเกี่ยวหลังการใช้สารบังคับออกดอก 130 วัน

2) ผู้ทำหน้าที่เก็บเกี่ยวผลสับประด บางรายอาจเก็บเกี่ยวร่วมกับแรงงานจ้าง จึงพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 จ้างแรงงานเก็บเกี่ยวผลสับประด โดยจ่ายค่าจ้าง 0.50 สตางค์ต่อผล ร้อยละ 80.00 เจ้าของสวนทำหน้าที่เก็บเกี่ยวผลสับประดด้วยตนเอง

3) วิธีการเก็บเกี่ยวผลสับประด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 เก็บเกี่ยวโดยใช้มีดตัดที่ก้านผลเมื่อถึงกำหนดการเก็บเกี่ยว

ตารางที่ 4.18 การเก็บเกี่ยว

n = 20

การเก็บเกี่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การตรวจสอบสับประรดพร้อมเก็บเกี่ยว^{1/}		
นับอายุหลังปลูก (วัน)	18	90.00
น้อยกว่า 400	4	22.22
400 – 429	8	44.44
430 – 439	4	22.22
440 และมากกว่า	2	11.11
นับอายุหลังใช้สารบังคับออกดอก (วัน)	20	100.0
120	1	5.00
125	3	15.00
130	16	80.00
สังเกตการเปลี่ยนแปลงลักษณะภายนอก	16	80.00
ตาสับประรดขยายกว้าง 2-3 ตา	17	85.00
ผู้ทำหน้าที่เก็บเกี่ยวผลสับประรด^{2/}		
เจ้าของสวน	16	80.0
จ้างแรงงาน	17	85.0

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายตรวจสอบสับประรดมากกว่า 1 วิธี

^{2/} บางรายเก็บเกี่ยวร่วมกับจ้างแรงงาน

4) การคัดเกรดสับประรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 คัดเกรดสับประรดก่อนจำหน่าย โดยการชั่งน้ำหนักสับประรดพร้อมจุก ประมาณค่าน้ำหนักตามเกณฑ์ แสดงในตารางที่ 4.19 ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทุกรายได้ผลสับประรดทั้ง 3 เกรด ดังนี้

(1) สับประรดเกรด A สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 ได้ผลผลิตสับประรดเกรด A น้ำหนัก 1.5 กิโลกรัมต่อลูก และร้อยละ 15.00 ได้สับประรดเกรด A น้ำหนัก 1.6 กิโลกรัมต่อลูก เมื่อคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยพบว่าสับประรดเกรด A มีน้ำหนักเฉลี่ย 1.51 กิโลกรัมต่อลูก

(2) สับประรดเกรด B สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 ได้ผลผลิตสับประรดเกรด B น้ำหนัก 1.3 กิโลกรัมต่อลูก และร้อยละ 20.00 ได้สับประรดเกรด B น้ำหนัก 1.4 กิโลกรัมต่อลูก เมื่อคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยพบว่าสับประรดเกรด B มีน้ำหนักเฉลี่ย 1.31 กิโลกรัมต่อลูก

(3) สับประดเกรด C สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 ได้ผลผลิต สับประดเกรด C น้ำหนัก 0.9 กิโลกรัมต่อลูก และร้อยละ 30.00 ได้สับประดเกรด C น้ำหนัก 1.0 กิโลกรัมต่อลูก เมื่อคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยพบว่าสับประดเกรด C มีน้ำหนักเฉลี่ย 0.92 กิโลกรัมต่อลูก

(4) ปริมาณผลผลิตต่อไร่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 55.00 สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตสับประด ได้ 4,400 - 4,399 กิโลกรัมต่อไร่ ร้อยละ 20.00 เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 3,600 - 3,999 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 15.00 เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 4,000 - 4,399 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยพบว่า สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เฉลี่ย 4,301.92 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 4.19 การคัดเกรดสับประด

n = 20		
การคัดเกรดสับประด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สับประดเกรด A (กิโลกรัมต่อลูก)		
1.5	17	85.00
1.6	3	15.00
รวม	20	100.00
สับประดเกรด A น้อยสุด 1.5 กิโลกรัมต่อลูก มากสุด 1.6 กิโลกรัมต่อลูก เฉลี่ย 1.51 กิโลกรัมต่อลูก		
สับประดเกรด B (กิโลกรัมต่อลูก)		
1.2	1	5.00
1.3	15	75.00
1.4	4	20.00
รวม	20	100.00
สับประดเกรด B น้อยสุด 1.2 กิโลกรัมต่อลูก มากสุด 1.4 กิโลกรัมต่อลูก เฉลี่ย 1.31 กิโลกรัมต่อลูก		
สับประดเกรด C (กิโลกรัมต่อลูก)		
0.8	1	5.00
0.9	13	65.00
1.0	6	30.00
รวม	20	100.00
สับประดเกรด C น้อยสุด 0.8 กิโลกรัมต่อลูก มากสุด 1.0 กิโลกรัมต่อลูก เฉลี่ย 0.92 กิโลกรัมต่อลูก		

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

n = 20

การคัดเกรดสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริมาณผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัมต่อไร่)		
2,800 – 3,199	1	5.00
3,200 – 3,599	0	0.00
3,600 – 3,999	4	20.00
4,000 – 4,399	3	15.00
4,400 – 4,799	11	55.00
4,800 และมากกว่า	1	5.00
รวม	20	100.00
น้ำหนักน้อยสุด 2,800 กิโลกรัมต่อไร่ มากสุด 4,810 กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย 4,301.92 กิโลกรัมต่อไร่		

1.2.14 การจำหน่าย การจำหน่ายสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ แหล่งจำหน่าย วิธีการจำหน่าย ผู้รับซื้อผลผลิต ราคาจำหน่ายสับปะรด และรายได้จากการจำหน่ายสับปะรด แสดงในตารางที่ 4.20

1) แหล่งจำหน่าย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 95.00 จำหน่ายผลผลิตสับปะรด ณ พื้นที่ผลิต และร้อยละ 65.00 นำผลผลิตไปจำหน่ายที่ตลาด

2) วิธีการจำหน่าย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 จำหน่ายเป็นผลสับปะรด และเพียงร้อยละ 5.00 จำหน่ายสับปะรดตามน้ำหนัก

3) ผู้รับซื้อผลผลิต สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 95.00 จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าในหมู่บ้าน ร้อยละ 85.00 จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าในจังหวัด และร้อยละ 80.00 จำหน่ายผลผลิตด้วยตนเอง นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายจำหน่ายสับปะรดให้กับพ่อค้าต่างจังหวัด ลูกค้าประจำ และการจำหน่ายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4) ราคาจำหน่ายสับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 จำหน่ายสับปะรดตามเกรดโดยราคาจำหน่ายสับปะรดแต่ละเกรดแตกต่างกัน ดังนี้

(1) ราคาจำหน่ายสับปะรดเกรด A สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 60.00 จำหน่ายสับปะรดเกรด A ในราคา 14 บาทต่อผล ร้อยละ 25.00 จำหน่ายในราคา 13 บาทต่อผล นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายจำหน่ายสับปะรดในราคาสูงหรือต่ำกว่า ราคาจำหน่ายสับปะรดเกรด A เฉลี่ย 14.30 บาทต่อผล

(2) ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด B สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 จำหน่ายสับประรดเกรด B ในราคา 11 บาทต่อผล ร้อยละ 20.00 จำหน่ายในราคา 10 บาทต่อผล นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายจำหน่ายสับประรดในราคาสูงหรือต่ำกว่า ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด B เฉลี่ย 10.70 บาทต่อผล

(3) ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด C สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 จำหน่ายสับประรดเกรด C ในราคา 7 บาทต่อผล ร้อยละ 45.00 จำหน่ายในราคา 8 บาทต่อผล นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายจำหน่ายสับประรดในราคาสูงหรือต่ำกว่า ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด C เฉลี่ย 7.40 บาทต่อผล

(4) รายได้จากการจำหน่ายสับประรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 35.00 มีรายได้จากการจำหน่ายสับประรด 39,300 - 41,299 บาทต่อไร่ ร้อยละ 20.00 มีรายได้จากการจำหน่ายสับประรด 37,300 - 39,299 บาทต่อไร่ นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายมีรายได้จากการจำหน่ายสับประรดมากหรือน้อยกว่า รายได้จากการจำหน่ายสับประรด เฉลี่ย 40,196.88 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.20 การจำหน่าย

n = 20

การจำหน่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งจำหน่าย^{1/}		
จำหน่ายที่ตลาด	13	65.00
จำหน่าย ณ พื้นที่ผลิต	19	95.00
วิธีการจำหน่าย^{2/}		
จำหน่ายตามน้ำหนัก	1	5.00
จำหน่ายเป็นผลสับประรด	20	100.00
ผู้รับซื้อผลผลิต^{3/}		
พ่อค้าในหมู่บ้าน	19	95.00
พ่อค้าในจังหวัด	17	85.00
จำหน่ายเอง	16	80.00
อื่น ๆ เช่น พ่อค้าต่างจังหวัด ลูกค้าประจำ และ	4	20.00
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

n = 20

การจำหน่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด A (บาทต่อผล)		
13	5	25.00
14	12	60.00
18	2	10.00
19	1	5.00
รวม	20	100.00
ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด A น้อยสุด 13 บาทต่อผล มากสุด 19 บาทต่อผล ราคาเฉลี่ย 14.30 บาทต่อผล		
ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด B (บาทต่อผล)		
9	1	5.0
10	4	20.00
11	15	75.00
รวม	20	100.00
ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด B น้อยสุด 9 บาทต่อผล มากสุด 11 บาทต่อผล ราคาเฉลี่ย 10.70 บาทต่อผล		
ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด C (บาทต่อผล)		
6	1	5.00
7	10	50.00
8	9	45.00
รวม	20	100.00
ราคาจำหน่ายสับประรดเกรด C น้อยสุด 6 บาทต่อผล มากสุด 8 บาทต่อผล ราคาเฉลี่ย 7.40 บาทต่อผล		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

n = 20

การจำหน่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้จากการจำหน่ายสับปะรด (บาทต่อไร่)		
33,300 – 35,299	2	10.00
35,300 – 37,299	2	10.00
37,300 – 39,299	4	20.00
39,300 – 41,299	7	35.00
41,300 – 43,299	2	10.00
43,300 – 45,299	1	5.00
45,300 และมากกว่า	2	10.00
รวม	20	100.00
รายได้ น้อยสุด 33,313 บาทต่อไร่ มากสุด 49,500 บาทต่อไร่ รายได้เฉลี่ย 40,196.88 บาทต่อไร่		

หมายเหตุ: ^{1/} บางรายจำหน่ายมากกว่า 1 แหล่ง

^{2/} บางรายจำหน่ายมากกว่า 1 วิธี

^{3/} บางรายจำหน่ายให้ผู้ซื้อมากกว่า 1 กลุ่ม

1.2.15 การบันทึกข้อมูล สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 จดบันทึกข้อมูลในการปลูกสับปะรด โดยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ในการปลูกสับปะรด ร้อยละ 85.00 บันทึกวันบังคับการออกดอกและการเก็บเกี่ยวผลผลิต ร้อยละ 80.00 บันทึกพันธุ์สับปะรดที่ปลูก ร้อยละ 45.00 บันทึกปริมาณและคุณภาพผลผลิตที่ได้ และมีเพียงร้อยละ 5.00 บันทึกเกี่ยวกับการระบาดของศัตรูพืช วันพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รวมถึงบันทึกปริมาณไนเตรต การเกิดผลแกน จำนวนผลแกนของสับปะรด ปัญหาที่เกิดขึ้น และข้อมูลลูกค้า ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 การบันทึกข้อมูล

n = 20

การบันทึกข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พันธุ์สับปะรด	16	80.0
วันให้ปุ๋ยและน้ำ	4	20.0
การระบาดของศัตรูพืช	1	5.0
วันพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1	5.0
วันบังคับการออกดอกและการเก็บเกี่ยวผลผลิต	17	85.0
ปริมาณไนเตรต การเกิดผลแกน จำนวนผลแกน	1	5.0
ต้นทุนและรายได้	20	100.0
ปริมาณและคุณภาพผลผลิต	9	45.0
ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ตลอดฤดูปลูก	1	5.0
ข้อมูลลูกค้า	1	5.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.3 ปัญหาการจัดการการผลิตสับปะรดและการแก้ไขปัญหา

1.3.1 ปัญหาการจัดการการผลิตสับปะรด จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบปัญหา 7 ประเด็น แสดงในตารางที่ 4.22

1) ปัญหาสภาพแวดล้อมในการผลิต สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 ประสบปัญหาดินเสื่อมโทรมเนื่องจากปลูกพืชซ้ำในบริเวณเดิมเป็นเวลานาน ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ร้อยละ 60.00 แหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการปลูกสับปะรด และร้อยละ 55.00 พื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรด

2) ปัญหาพันธุ์สับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 80.00 พบปัญหาจัดหาหน่อพันธุ์สับปะรดยากในบางช่วงฤดูกาล

3) ปัญหาการเตรียมดินและการปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 80.00 ประสบปัญหาแรงงานในการปลูกสับปะรดไม่เพียงพอ ร้อยละ 35.00 ขาดการวางแผนในการผลิตสับปะรด และร้อยละ 20.00 ต้องรอคิวรถไถสำหรับการเตรียมดินการปลูกสับปะรด

4) ปัญหาการเก็บเกี่ยว สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 พบปัญหาขาดแรงงานในการปลูกสับปะรด และร้อยละ 50.00 แรงงานขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของสับปะรด

5) ปัญหาการบันทึกข้อมูล สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 10.00 ประสบปัญหาการบันทึกข้อมูล โดยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่เข้าใจวิธีการจดบันทึก ลืมบันทึกข้อมูล และเห็นว่าไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูล

6) ปัญหาด้านอื่นๆ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 ประสบปัญหา ราคาสารเคมีและปุ๋ยเคมีสูง ราคาผลผลิตที่จำหน่ายไม่แน่นอน ร้อยละ 80.00 ขาดแหล่งเงินทุนในการปลูกสับปะรด และร้อยละ 75.00 พบปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง

ตารางที่ 4.22 ปัญหาการจัดการการผลิตสับปะรด

n = 20

ปัญหาการจัดการการผลิตสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านสภาพแวดล้อมในการผลิต		
พื้นที่ไม่เหมาะสม	11	55.00
แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	12	60.00
ดินเสื่อมโทรม	17	85.00
ด้านพันธุ์สับปะรด		
หน่อพันธุ์สับปะรดยากในบางช่วงฤดูกาล	16	80.00
ด้านการเตรียมดินและการปลูก		
รถไถ	4	20.00
แรงงานปลูกไม่เพียงพอ	16	80.00
ขาดการวางแผนการผลิต	7	35.00
ด้านการเก็บเกี่ยว		
ขาดแรงงานในการเก็บเกี่ยว	20	100.00
ด้านการบันทึกข้อมูล		
ไม่เข้าใจวิธีการจดบันทึก	2	100.00

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

n = 20

ปัญหาการจัดการการผลิตสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านอื่นๆ		
ขาดความรู้	5	25.00
ขาดแหล่งเงินทุน	16	80.00
ค่าจ้างแรงงานสูง	15	75.00
สารเคมีและปุ๋ยเคมีราคาสูง	18	90.00
ราคาผลผลิตไม่แน่นอน	18	90.00
ปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำ	14	70.00

หมายเหตุ: บางรายประสบปัญหามากกว่า 1 เรื่อง

1.3.2 การแก้ไขการจัดการการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากปัญหา 7 ประเด็น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแก้ไขปัญหาดังแสดงในตารางที่ 4.23

1) การแก้ไขด้านสภาพแวดล้อมในการผลิต สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 แก้ปัญหาพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมด้วยวิธีแก้ไขโดยการปรับสภาพพื้นที่ในการปลูกสับปะรด และแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำโดยการขุดบ่อบาดาลหรือมีการสร้างสระน้ำขนาดเล็กภายในบริเวณแปลงปลูกไว้เป็นที่กักเก็บน้ำ สำหรับใช้ในฤดูแล้ง ร้อยละ 25.00 แก้ปัญหาดินเสียโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และเพียงร้อยละ 5.00 ที่ปลูกสับปะรดขวางทางลาดชัน

2) การแก้ไขด้านพันธุ์สับปะรด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 วิธีแก้ไขโดยเลือกซื้อหน่อพันธุ์สับปะรดจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และร้อยละ 70.00 การแบ่งพื้นที่ทำแปลงหน่อพันธุ์ของตนเอง

3) การแก้ไขด้านการเตรียมดินและการปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 75.00 วิธีแก้ไขโดยจองแรงงานในการปลูกสับปะรดไว้ล่วงหน้า เพื่อป้องกันปัญหาขาดแคลนแรงงาน ร้อยละ 40.00 ศึกษาวิธีการผลิตสับปะรดก่อนการ ร้อยละ 35.00 จองคิวรถไถล่วงหน้า และร้อยละ 25.00 วางแผนการผลิตตั้งแต่การเตรียมดินพันธุ์ตลอดจนถึงการเก็บเกี่ยว

4) การแก้ไขด้านการเก็บเกี่ยว สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 วิธีแก้ไขโดยจองแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตล่วงหน้า และร้อยละ 75.00 ประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ในด้านมาตรฐานการผลิตสับปะรดและการผลิตตามความต้องการของตลาด

5) การแก้ไขด้านการจำหน่าย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00
วิธีแก้ไขโดยรวมกลุ่มปรับปรุง การผลิตให้ได้ผลผลิตที่ได้มาตรฐาน และรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต

6) การแก้ไขด้านการบันทึกข้อมูล สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00
วิธีแก้ไขโดยฝึกจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการทำบัญชีฟาร์มของตนเอง และร้อยละ 60.00 ให้ความสำคัญกับการจดบันทึก

7) การแก้ไขด้านอื่นๆ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 วิธีแก้ไข
โดยรวมกลุ่มสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ศึกษาเรียนรู้การผลิตสับปะรด
และการตลาด เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทั้งการจัดซื้อปัจจัยการผลิต และการขยายผลผลิต

ตารางที่ 4.23 การแก้ไขการจัดการการผลิตสับปะรด

n = 20

การแก้ไขการจัดการการผลิตสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านสภาพแวดล้อมในการผลิต		
1. แก้ปัญหาพื้นที่ไม่เหมาะสม		
- ปรับพื้นที่ปลูก	20	100.00
- ปลูกสับปะรดขวางทางลาดชัน	1	5.00
2. แก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ		
- ขุดบ่อบาดาลหรือสระน้ำขนาดเล็ก	20	100.00
3. แก้ปัญหาดินเสีย		
- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ปรับปรุงดิน	5	25.00
ด้านพันธุ์สับปะรด		
ซื้อหน่อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้	20	100.00
แบ่งพื้นที่ทำแปลงหน่อพันธุ์ตัวเอง	14	70.00
ด้านการเตรียมดินและการปลูก		
ควรวางแผนการผลิตตั้งแต่ต้นพันธุ์ถึงเก็บเกี่ยว	5	25.00
จองคิวรถไถล่องหน้า	7	35.00
จองแรงงานปลูกล่องหน้า	15	75.00
ศึกษาวิธีการผลิตสับปะรด	8	40.00

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

n = 20

การแก้ไขการจัดการการผลิตสับปะรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านการเก็บเกี่ยว		
ให้ความรู้มาตรฐานความต้องการของตลาด	15	75.00
จองแรงงานเก็บเกี่ยวล่วงหน้า	18	90.00
ด้านการจำหน่าย		
ปรับปรุงการผลิตให้ได้ผลผลิตที่ได้มาตรฐาน	20	100.00
การคัดขนาดผลผลิต	20	100.00
รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต	20	100.00
ด้านการบันทึกข้อมูล		
ให้ความรู้ ความสำคัญของการจดบันทึกข้อมูล	12	60.00
ฝึกการจดบันทึกข้อมูลบัญชี	15	75.00
ด้านอื่นๆ		
รวมกลุ่มเพื่อเรียนรู้เรื่องการผลิตและการตลาด	20	100.00
รวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองทั้งการกู้ยืมเงิน	20	100.00
การซื้อปัจจัยการผลิตและการขยายผลผลิต		

หมายเหตุ: บางรายแก้ไขปัญหามากกว่า 1 วิธี

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยนำข้อมูลการผลิตของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยการเปรียบเทียบตามขั้นตอนการผลิตตั้งแต่การเตรียมดินปลูกสับปะรด การเตรียมหน่อพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนการเตรียมดินปลูกสับปะรด

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตรียมดินปลูกเช่นที่เคยปฏิบัติมาและเน้นการลดต้นทุนด้านค่าจ้างเตรียมดินจึงแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.24

2.1.1 สภาพพื้นที่ปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีสภาพพื้นที่ปลูกใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 สภาพพื้นที่ปลูกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.00 ปลูกสับปะรดในที่ราบ ร้อยละ 60.00 ปลูกในพื้นที่ลาดชัน	ถ้าพื้นที่ลาดเอียงมากต้องทำร่องระบายน้ำรอบแปลงปลูก เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน และปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของผิวน้ำดิน

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 ปลูกสับปะรดในที่ราบ และร้อยละ 60.00 ปลูกในพื้นที่ลาดชัน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษาปลูกสับปะรดในลักษณะการปลูกแซมในสวนยางพารา ทำร่องเพื่อระบายน้ำ ถ้าพื้นที่ปลูกลาดเอียงมากตามหลักวิชาการจำเป็นต้องทำร่องระบายน้ำรอบแปลงปลูกเพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน และปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันหรือลดการชะล้างพังทลายของผิวน้ำดิน (วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต, 2550)

2.1.2 สภาพดิน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกในสภาพดินที่ใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 สภาพดินของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.00 ปลูกในสภาพดินร่วนปนทราย และร้อยละ 70.00 เป็นดินร่วน	วิเคราะห์ดินก่อนปลูก และปฏิบัติตามคำแนะนำในแต่ละแหล่งปลูกโดยเฉพาะการจัดการอินทรีย์วัตถุในดิน โดยสับปะรดเจริญได้ดีในดินที่มีการระบายน้ำดี ชอบดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินปนลูกรัง ดินทรายทะเล และชอบที่ลาดเท ความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 แต่ไม่เกิน 6

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 80.00 ปลุกในสภาพดินร่วนปนทราย และ ร้อยละ 70.00 เป็นดินร่วน สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ

2.1.3 วิธีการเตรียมดิน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตรียมดินน้อยกว่าคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 วิธีการเตรียมดินของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 95.00 ไถตะ 1 ครั้ง และ ไถแปร 1 ครั้ง	1. ไถตะไถลึก 20 - 30 เซนติเมตร ตากดิน 7 - 10 วัน เพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูพืชในดิน 2. ไถพรวนซ้ำ 2 - 3 ครั้ง ไถลึก 40 - 50 เซนติเมตร ยกแปลงปลูก 15 เซนติเมตร แล้วทำแนวปลูกสับประรด

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดเตรียมดินด้วยการไถตะ 1 ครั้ง และ ไถแปร 1 ครั้ง เมื่อพิจารณาถึงคำอธิบายของ นิพนธ์ เอี่ยมสุภามิต, อัจฉรา จิตตลดากร, และจวงจันทร์ ดวงพัตรา (2539, น. 112) กล่าวว่า การเตรียมพื้นที่ เป็นการทำให้ดินอยู่ในสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชที่จะทำการเพาะปลูก โดยทำให้โครงสร้างของดินอยู่ในสภาพที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ช่วยรักษาและควบคุมความชื้นในดิน ช่วยทำลายวัชพืช ช่วยกลบเศษพืชและคลุกเคล้าปุ๋ยลงไปในดิน และช่วยทำลายหรือควบคุมโรคแมลงศัตรูพืช แต่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษามีลักษณะการปลูกสับประรดในลักษณะการปลูกแซมในสวนยางพาราที่ได้ผ่านการไถพรวนปรับพื้นที่ปลูกมาก่อนแล้ว ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วน การที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไถตะ 1 ครั้ง และไถแปร 1 ครั้ง จัดว่าเพียงพอสำหรับการเตรียมดินเพื่อการปลูกสับประรดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แต่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไม่ได้จัดการตากดิน 7 - 10 วัน อาจทำให้พบวัชพืชและศัตรูพืชในดินซึ่งเป็นปัญหาต่อไปได้ ทั้งนี้หากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปฏิบัติตามคำแนะนำสามารถลดต้นทุนด้านสารเคมีในการควบคุมและการกำจัดวัชพืช รวมทั้งยังลดโรคและแมลงศัตรูสับประรดในแปลงปลูก ซึ่งน่าจะส่งผลเชิงบวกมากกว่า (วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับประรดภูเก็ต, 2550)

2.1.4 การใส่ปุ๋ยรองพื้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยรองพื้นแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 การใส่ปุ๋ยรองพื้นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ รองพื้นก่อนปลูกสับปะรด	1. การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ การใส่ปุ๋ยอินทรีย์พร้อมการเตรียมดิน เช่น การใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้วประมาณ 1,000 – 2,000 กิโลกรัม/ไร่ โดยการหว่านให้กระจายทั่วแปลงหลังการไถ ครั้งแรกพร้อมไถกลบ เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของดิน ในกรณี ที่เกษตรกรไม่สามารถหาปุ๋ยอินทรีย์ได้มากพอ ให้โรยตาม แถวปลูกสับปะรดหลังเตรียมดิน
2. การใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 5.00 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อม การเตรียมดิน	2. การใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ในอัตรา 15 กรัม/หลุม หรือ 60 กิโลกรัมต่อไร่

การวิเคราะห์

1. การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์พร้อมการเตรียมดิน สุกัญญา เข้มประชา (2552, น. 8-23) กล่าวว่า การใส่ปุ๋ยอินทรีย์เป็นการปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพและชีวภาพของดิน ทำให้ดินร่วนซุยขึ้น มีความโปร่ง คุณค่าอาหารพืชและน้ำได้ดี มีธาตุอาหารพืชครบทั้งธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรอง โดยดินสามารถปลดปล่อยธาตุอาหารออกมาช้า ๆ ทำให้ลดการสูญเสียธาตุอาหารพืชสามารถเปลี่ยนรูปเป็นก๊าซ การชะล้างและการถูกตรึงในรูปที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดังนั้น การเตรียมดินของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษาไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ส่งผลให้ดินในแปลงปลูกสับปะรดมีอินทรีย์วัตถุน้อย คุณสมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี และส่งผลต่อคุณสมบัติทางเคมีของดิน ดินปลูกจึงน่าจะมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

2. การใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพียงร้อยละ 5.00 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ในอัตราส่วน 50 กิโลกรัมต่อไร่พร้อมการเตรียมดิน แตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการที่ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ในอัตราส่วน 60 กิโลกรัมต่อไร่ การใส่ปุ๋ยรองพื้นของสมาชิก ซึ่งให้เฉพาะธาตุไนโตรเจนที่ถูกชะล้างและระเหยสู่อากาศได้รวดเร็ว สับปะรดอาจสามารถนำไปใช้ได้ น้อยจึงเป็นการใส่ปุ๋ยที่ไม่คุ้มค่า กล่าวได้ว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ได้จัดการให้ธาตุอาหารในระยะเริ่มต้นปลูก

2.2 การเตรียมหน่อพันธุ์

การวิเคราะห์การเตรียมหน่อพันธุ์ครอบคลุมตั้งแต่วิธีการเตรียมหน่อพันธุ์ การคัดขนาดพันธุ์ และการชุบหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีก่อนการปลูก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 การเลือกใช้หน่อพันธุ์ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกหน่อพันธุ์แตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 การเลือกใช้หน่อพันธุ์สับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.00 ใช้หน่อพันธุ์ สับปะรดจากแปลงปลูกเดิม	ควรเลือกหน่อพันธุ์จากหน่อต้นแม่ที่ปลอดโรคเหี่ยว ควรสืบประวัติจากแปลงเดิมว่าจากแปลงเดิมมีโรคเหี่ยวน้อยที่สุด

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 เลือกใช้หน่อพันธุ์สับปะรดที่เก็บจากแปลงปลูกเดิมของสมาชิก เนื่องจากการลดต้นทุนในการซื้อหน่อพันธุ์ในครั้งต่อไป ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรใส่ใจเลือกหน่อพันธุ์จากที่ปลอดจากโรคเหี่ยว และควรสืบประวัติจากแปลงเดิมว่าแปลงที่ขยายหน่อพันธุ์มีโรคเหี่ยวน้อยที่สุด (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

2.2.2 การคัดขนาดหน่อพันธุ์ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคัดขนาดหน่อพันธุ์แตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 การคัดขนาดหน่อพันธุ์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกขนาดหน่อพันธุ์ขนาด 300 - 500 กรัม ปลุกคละในแปลง	มีการคัดขนาดหน่อแบ่งเป็นกลุ่มอย่างชัดเจนและมีขนาดเท่ากันและปลุกเป็นแปลงหรือเป็นชุดๆ ไปจะทำให้การเจริญเติบโตของต้นสม่ำเสมอทั้งแปลง

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกใช้น้ำหนัก 300 - 500 กรัม และปลุกคละในแปลงปลุก การปลุกด้วยหน่อพันธุ์ที่มีขนาดแตกต่างกันมีผลต่อการเจริญเติบโตของสับปะรด ทำให้สับปะรดเจริญไม่สม่ำเสมอทั้งแปลง การเริ่มด้วยการคัดขนาดหน่อพันธุ์เป็นสิ่งจำเป็นช่วยประหยัดต้นทุนการดูแลรักษาได้มาก ช่วยให้อุบัติงานสะดวก ทั้งการใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้สารเคมีบังคับการออกดอก และการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้การคัดหน่อพันธุ์และการเตรียมหน่อที่ดีมีผลต่อขนาดของผลและความสม่ำเสมอของผลผลิต (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

2.2.3 การชูหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีก่อนปลุก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ชูหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีก่อนปลุกแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การชูหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีก่อนปลุกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดไม่มีการชูสารเคมีก่อนปลุก	ชูหน่อพันธุ์ด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1. สารเมตาแลกซิล 25 เปอร์เซ็นต์ ดับบลิฟพี อัตรา 20 – 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร 2. สารฟอสเอทิล อะลูมิเนียม 80 เปอร์เซ็นต์ ดับบลิฟพี อัตรา 80 – 100 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร เพื่อป้องกันโรครากเน่าหรือต้นเน่า

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
	3. ในกรณีที่พบเพลี้ยแป้งติดมากับหน่อหรือจุกควรรวมสารกำจัดแมลง มาลาไรออน อัตรา 20 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ลงในสารชุบวัสดุปลูก

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดไม่ชอบสารเคมีหน่อพันธุ์สับปะรดก่อนปลูก จีราพรรณ คล้ายกิจจา (2552: 35) กล่าวว่า ศัตรูของสับปะรดที่นับว่าร้ายแรงที่สุดในช่วงก่อนและหลังปลูก คือ โรคยอดเน่าหรือต้นเน่า ซึ่งเกิดจากเชื้อรา ดังนั้นการชุบหน่อด้วยสารเคมีก่อนปลูก เช่น สารเมตาแลกซิด สารฟอสเอทิล อะลูมิเนียม เป็นต้น ช่วยลดอัตราการเกิดโรคยอดเน่าหรือต้นเน่าได้ ทั้งยังเป็นการประหยัดแรงงานและเวลาในการปลูกซ่อมแซมอีกด้วย (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

2.3 การปลูก

การวิเคราะห์การปลูกสับปะรดครอบคลุมตั้งแต่ระยะปลูก จำนวนต้นต่อพื้นที่ และวิธีการปลูก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ระยะปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้ระยะปลูกใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 การปลูกต้นพันธุ์สับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 60.00 ปลูกเป็นแถวคู่ระยะปลูกระหว่างต้นและแถว 40 - 50 เซนติเมตร เว้นระยะร่อง 100 - 150 เซนติเมตร	1. ปลูกเป็นแถวคู่ ระยะปลูกระหว่างต้นและแถว 40 - 50 เซนติเมตร เว้นระยะร่อง 100 - 150 เซนติเมตร
40 - 50 เซนติเมตร เว้นระยะร่อง 120 เซนติเมตร	2. ปลูกเป็นแถวเดี่ยว ระยะปลูกระหว่างต้นและแถว 40×40 เซนติเมตร

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนิยมปลูกเป็นแถวคู่ โดยมีระยะปลูกระหว่างแถว และระหว่างต้นสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการนำเสนอ ซึ่งกล่าวไว้ว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปฏิบัติได้ถูกต้อง ทั้งนี้ระยะปลูกระหว่างต้นและระหว่างแถวต้องรักษาให้สม่ำเสมอจนตลอดทั้งแปลง ถ้าปลูกโดยมีระยะห่างไม่สม่ำเสมอ ต้นที่มีระยะปลูกกว้างมีพื้นที่สำหรับเจริญเติบโตได้มากอาจเจริญจนบังแสงต้นที่อยู่ข้างเคียงทำให้การเจริญเติบโตของต้นสับปะรดในแปลงไม่สม่ำเสมอ การเจริญเติบโตและผลผลิตโดยรวมจึงลดลง การเลือกใช้ระยะปลูกยังส่งผลกระทบต่อผลผลิตและขนาดเฉลี่ยของผลที่จะได้รับ (วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต, 2550)

2.3.2 จำนวนต้นต่อไร่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกสับปะรดด้วยจำนวนต้นต่อไร่ใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 จำนวนต้นต่อไร่ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 ใช้หน่อพันธุ์ จำนวน 3,900 - 4,000 หน่อต่อไร่	1. ปลูกเป็นแถวคู่ ใช้หน่อ 3,200 - 4,000 หน่อต่อไร่ 2. ปลูกเป็นแถวเดี่ยว ใช้หน่อ 5,000 หน่อต่อไร่

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกสับปะรดเป็นแถวคู่ โดยใช้หน่อพันธุ์ สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ทั้งนี้สับปะรดที่มีระยะการปลูกที่เหมาะสม จะให้ผลผลิตมีขนาดและคุณภาพที่ดี (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

2.3.2 วิธีการปลูก

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกวิธีการปลูกใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 วิธีการปลูกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 95.00 วางต้นพันธุ์เอียง 45 องศา	การปลูกในฤดูฝนควรฝังหน่อให้เอียง 45 องศา เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำขังยอด ป้องกันยอดเน่า ในฤดูแล้งควรวางตั้งตรง เพื่อให้ น้ำค้างขังอยู่ตามกาบใบให้มากที่สุดจะทำให้หน่อตั้งตัวได้เร็ว กลบดินบริเวณโคนให้แน่น

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกสับปะรดสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ซึ่งแนะนำการปลูกสับปะรดโดยปลูกฝังหน่อให้ลึก 15 - 25 เซนติเมตร และเอียง 45 องศา เพื่อป้องกันไม่ให้ น้ำขังยอด ป้องกันยอดเน่า กลบดินบริเวณ โคนให้แน่น หากมีเครื่องมือช่วยปลูกซึ่งเป็นเหล็ก คล้ายมีดปลายแหลมช่วยปิดหลุมจะทำให้สะดวกและรวดเร็วกว่าใช้จอบเฉลี่ยแล้วผู้ปลูก 1 คน สามารถปลูกได้วันละ 5,000 - 7,000 หน่อ การฝังหน่อลึกจะได้หน่อแตกใหม่เป็นหน่อดิน ซึ่งหน่อดินเป็นหน่อที่แข็งแรงใช้สำหรับเป็นต้นแม่พันธุ์ในครั้งต่อไป (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8, 2554)

2.4 การให้น้ำ

การให้น้ำในแปลงปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 การให้น้ำสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 85.00 ไม่ให้น้ำในแปลงปลูก	การให้น้ำในฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 15.00 ให้น้ำในแปลงปลูก 2 ครั้งในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง โดยฉีดพ่นน้ำลงในแปลงปลูก	

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 ไม่ให้น้ำในแปลงปลูก มีเพียงร้อยละ 15.00 ให้น้ำในแปลงปลูก 2 ครั้ง ในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงโดยฉีดพ่นน้ำลงในแปลงปลูก พิจารณาถึงคำอธิบายของ จิราพรรณ คล้ายกิจจา (2552) กล่าวว่า การปลูกสับปะรดโดยการให้น้ำในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงจะทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพโดย

2.4.1 ช่วงเวลาให้น้ำ ความสำคัญของการเจริญเติบโตในระยะต่างๆ ของสับปะรดแบ่งเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1) **ช่วงหลังปลูก** ช่วงนี้สับปะรดต้องการน้ำเพื่อเร่งให้รากงอกออกมาโดยเร็วที่สุด เพื่อให้ต้นตั้งตัวได้พร้อมๆ กัน และในช่วงนี้ยังต้องการน้ำเพื่อให้ดินมีความชื้นเพียงพอสำหรับการฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554, น. 29)

2) **ช่วงออกราก** เป็นช่วงที่สับปะรดตั้งตัวได้แล้วจะต้องการน้ำเพื่อให้มีความชื้นของดินเพียงพอสำหรับการใส่ปุ๋ยที่โคนต้นครั้งแรกหลังจากปลูก (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554, น. 29)

3) **ช่วงต้นเจริญเติบโต** สับปะรดต้องการน้ำในช่วงนี้เพื่อให้กระบวนการสร้างอาหารให้ต้นเจริญเติบโตดำเนินอย่างต่อเนื่องเป็นปกติ โดยให้ต้นสับปะรดมีน้ำหนักต้นที่เหมาะสมตามอายุ โดยมีเป้าหมายให้ได้น้ำหนักต้นประมาณ 2.5 กิโลกรัมในช่วงบังคับออกดอกในฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงควรให้น้ำแก่ต้นสับปะรดที่กำลังเจริญเติบโตสัปดาห์ละ 1-2 ลิตรต่อต้น (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554, น. 29)

4) **ช่วงระยะออกดอกและผลเจริญเติบโต** ควรให้น้ำในช่วงหลังการหยุดการบังคับดอก ช่วงก่อนออกดอกและหลังออกดอก เพื่อขยายขนาดของผลย่อยให้เจริญเติบโตตามปกติ และต้องหยุดให้น้ำก่อนการเก็บเกี่ยวผล 15-30 วัน (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554, น. 29)

การให้น้ำสับปะรดใน 4 ช่วงดังกล่าว จึงสำคัญต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของสับปะรด ถ้าเกิดภาวะแล้งหรือฝนทิ้งช่วงในช่วงการเจริญ 4 ช่วงนี้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรจัดการให้น้ำเสริม เพื่อให้สับปะรดเจริญเติบโตได้สมบูรณ์

2.4.2 วิธีการให้น้ำ สับปะรดเป็นพืชที่มีกาบใบ สามารถรองรับน้ำและเก็บสะสมน้ำไว้ระหว่างกาบใบได้ ระบบการให้น้ำที่เหมาะสมจึงเป็นระบบที่ให้น้ำในลักษณะคล้ายฝนตก สับปะรดได้รับน้ำที่บริเวณกาบใบพร้อมกับบริเวณดินและรากได้ ซึ่งระบบการให้น้ำที่เหมาะสม เช่น ระบบสปริงเกอร์ติดตั้งบนพื้นดินสูบน้ำจากแหล่งน้ำ ระบบสายยางเดินลากสายฉีด ระบบสปริงเกอร์ติดกับรถน้ำเคลื่อนที่ และระบบบวมสเปรย์ติดกับรถน้ำเคลื่อนที่ เป็นต้น สำหรับการเลือกใช้เครื่องมือให้น้ำ

ชนิดและขนาดขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ปลูก ลักษณะของแหล่งน้ำ และลักษณะของการออกแบบแปลงปลูก (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554, น. 29) ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดการให้น้ำด้วยวิธีฉีดพ่นน้ำในแปลง จัดว่าเป็นวิธีการให้น้ำที่เหมาะสม

2.5 การใส่ปุ๋ย

2.5.1 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับปลูกออกดอก การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับปลูกออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.35 - 4.38

1) **การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1** การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 ในแปลงปลูกสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับปลูกออกดอก ครั้งที่ 1 ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับปลูกออกดอก	1. การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับปลูกออกดอก
1.1 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1	1.1 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1
1.1.1 ช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 85.00 ใส่ปุ๋ย เมื่ออายุ 1 – 2 เดือน	1.1.1 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 หลังปลูกประมาณ 1 - 2 เดือน หรือระยะเริ่มออกราก
1.1.2 สูตรปุ๋ย - เกษตรกรร้อยละ 65.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุไนโตรเจน 46-0-0, 20-0-0 และ 21-0-0 ร้อยละ 25.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีทั้ง N-P-K สูตร 14-4-9 + 46-0-0 และ 14-4-9 + 21-0-0	1.1.2 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุไนโตรเจนอย่างเดียว 21-0-0
ร้อยละ 10.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มี N-P สูตร 16-20-0	1.1.3 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีทั้ง N-P-K สูตร 16-20-0
1.1.3 อัตราปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยในอัตราเฉลี่ย 116.25 กิโลกรัมต่อไร่	1.1.4 ใส่ปุ๋ยในอัตราส่วน 15 กรัมต่อต้น หรือ 60 กิโลกรัมต่อไร่
1.1.4 วิธีใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยโดยหยอดลงในกาบใบ	1.1.5 วิธีใส่โดยการใส่ชิดโคนต้น ขณะที่ดินมีความชื้นเพียงพอ

การวิเคราะห์

(1) การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1

ก. ช่วงเวลาใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 เมื่อสัปดาห์อายุ 1 - 2 เดือน สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ

ข. สูตรปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 ใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนอย่างเดียว เช่น สูตร 46-0-0, 20-0-0 หรือ 20-0-0 กล่าวได้ว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยที่ให้ธาตุไนโตรเจน สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการซึ่งแนะนำให้ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 หรือ 16-20-0 การใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนอย่างเดียวตั้งแต่ระยะแรกปลูกเป็นการเร่งความเจริญเติบโตของต้นและมีผลกับน้ำหนักของผล (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554) ส่วนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 25.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีทั้งไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม เช่น สูตร 14-4-9+46-0-0 แม้ไม่สอดคล้องกับคำแนะนำ แต่เนื่องจากดินสามารถตรึงธาตุฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมหลังจากนั้นจึงค่อยๆ ปลดปล่อยให้กับสัปดาห์ การใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุอาหารหลักครบทั้ง 3 ธาตุจึงอนุโลมได้ โดยเกษตรกรต้องลงทุนเพิ่ม (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

ค. อัตราปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยในอัตราเฉลี่ย 116.25 กิโลกรัมต่อไร่ ต่างจากวิชาการแนะนำให้ใส่ 60 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งคิดว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยมากกว่าคำแนะนำเกือบ 1 เท่า เป็นการเพิ่มต้นทุนเกินความจำเป็น

ง. วิธีใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยด้วยวิธีหยอดลงในกาบใบ ต่างจากทางวิชาการซึ่งแนะนำให้ใส่ชิดโคนต้นขณะดินขึ้นอาจส่งผลให้สัปดาห์ใช้ปุ๋ยไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

2) การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ในแปลงปลูกสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับออกดอก ครั้งที่ 2 ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ
คำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
2. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ก่อนบังคับออกดอก	2. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ก่อนบังคับออกดอก
2.1 ช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 90.00 ใส่ปุ๋ย เมื่อ อายุ 5 – 6 เดือน	2.1 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หลังปลูกประมาณ 4 - 6 เดือนหรือ ระยะเริ่มออกราก
2.2 สูตรปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุ ไนโตรเจนอย่างเดียว 21-0-0, 46-0-0 ร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีทั้ง N-P-K สูตร 14-4-9, 15-15-15, 20-8-20 และ 13-13-21	2.2 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุ N-P-K สูตร 13-13-2, 12-4-16 และ 14-9-20
2.3 อัตราปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนร้อยละ 35.00 ใส่ปุ๋ยในอัตราเฉลี่ย 118.25 กิโลกรัมต่อไร่	2.3 ใส่ปุ๋ยในอัตราส่วน 15 กรัมต่อต้น หรือ 60 กิโลกรัมต่อไร่
2.4 วิธีใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยโดยหยอด ลงในกาบใบ	2.4 ใส่บริเวณกาบใบล่าง ในขณะที่กาบใบมีน้ำ เพียงพอที่จะละลายปุ๋ยได้

การวิเคราะห์

(1) การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2

ก. ช่วงเวลาใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อ
สัปดาห์อายุ 5 - 6 เดือน ใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการที่ให้ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หลังปลูก 4 - 6 เดือน
โดยมีเป้าหมายให้สัปดาห์ได้ธาตุอาหารสำหรับการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ต้นสัปดาห์ที่
เหมาะสมจะทำให้ได้ผลใหญ่ที่มีคุณภาพดี ต้นสัปดาห์ที่ดีควรมีรูปใบสั้นกว้าง สีใบเขียวเข้มหรือ
เขียวปนม่วง (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

ข. สูตรปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 ใส่ปุ๋ยที่มี
ธาตุไนโตรเจนอย่างเดียว เช่น สูตร 21-0-0 หรือ 46-0-0 ต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ เนื่องจาก

เกษตรกรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนอย่างเดียวทำให้ขาดธาตุฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม แม้ความต้องการของธาตุฟอสฟอรัสของสับปะรดนับว่าน้อย เมื่อเทียบกับธาตุไนโตรเจนและโพแทสเซียม แต่ธาตุฟอสฟอรัสจำเป็นสำหรับการออกผล การเจริญเติบโต และคุณภาพของผล สำหรับธาตุโพแทสเซียม เป็นธาตุที่สับปะรดต้องการมากเมื่อเทียบกับธาตุไนโตรเจน สับปะรดต้องการธาตุโพแทสเซียมเพื่อช่วยในการสร้างลำต้น ดอก และผลให้เจริญเติบโต ช่วยในการเพิ่มน้ำหนักรากและน้ำหนักแห้ง และช่วยให้ต้นและผลสับปะรดต้านทานโรคต่างๆ โดยเฉพาะโรคเน่าแแกน (จิราพรธม คล้ายกิจจา, 2548) ดังนั้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใส่เฉพาะปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจน ควรเปลี่ยนปุ๋ยสูตรใหม่ที่ใส่ทั้งธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม

ค. อัตราปุ๋ย-สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยอัตราเฉลี่ย 118.25 กิโลกรัมต่อไร่ มากกว่าคำแนะนำทางวิชาการซึ่งแนะนำให้ใส่ 60 กิโลกรัมต่อไร่ กล่าวได้ว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยเกินความจำเป็นจึงเป็นการเพิ่มต้นทุน

ง. วิธีใส่ปุ๋ย-สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยด้วยวิธีการหยอดลงในกาบใบซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ เป็นวิธีการใส่ปุ๋ยที่มีประสิทธิภาพ

3) การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ในแปลงปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับออกดอก ครั้งที่ 3 ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
3. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ก่อนบังคับออกดอก	3. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ก่อนบังคับออกดอก
3.1 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ก่อนบังคับออกดอก	3.1 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ก่อนบังคับออกดอก
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 15.00 มีการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 โดย	1 เดือน และก่อนบังคับออกดอก 5 วัน
3.2 ช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ย - เมื่อสับปะรดอายุ 8 เดือน	3.2 พ่นปุ๋ยทางใบด้วยปุ๋ยสูตรที่มี N-K เช่น สูตร 23-0-25 ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ ต้นละ 75 ซีซี ก่อนบังคับออกดอก 1 เดือน
3.3 สูตรปุ๋ย - สูตร 13-13-21	3.3 พ่นทางใบตอนกลางคืนหรือตอนอากาศค่อนข้างเย็น
3.4 อัตราปุ๋ย - 141.67 กิโลกรัมต่อไร่	
3.5 วิธีใส่ปุ๋ย - ใส่ปุ๋ยโดยหยอดลงในกาบใบ	

การวิเคราะห์

(1) การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3

ก. *ช่วงเวลาใส่ปุ๋ย* - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพียงร้อยละ 15.00 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 เมื่อสัปดาห์อายุ 8 - 9 เดือน ใกล้เคียงกับคำแนะนำทางวิชาการ ซึ่งแนะนำให้ใส่ปุ๋ยก่อนบังคับออกดอก 1 เดือน หรือเมื่อสัปดาห์อายุ 7 - 9 เดือน

ข. *สูตรปุ๋ย* - ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม เช่น สูตร 13-13-21 เป็นต้น ต่างจากคำแนะนำทางวิชาการซึ่งแนะนำให้พ่นปุ๋ยทางใบสูตร 23-0-25 พ่นจำนวน 2 ครั้ง ก่อนบังคับออกดอก 1 เดือน และก่อนบังคับออกดอก 5 วัน ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของสัปดาห์ให้มีอาหารช่วยในการสร้างจำนวนผลย่อยมากขึ้น และทำให้ผลผลิตมีขนาดโต (จิราพรรณ คล้ายกิจจา, 2548)

ค. *อัตราปุ๋ย* - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยในอัตราเฉลี่ย 141.67 กิโลกรัมต่อไร่ มากกว่าคำแนะนำทางวิชาการ กล่าวได้ว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยผิดสูตรมีผลต่อการเจริญเติบโตทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิต (จิราพรรณ คล้ายกิจจา, 2548)

ง. *วิธีการใส่ปุ๋ย* - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยด้วยวิธีการหยอดลงกาบใบต่างจากคำวิชาการซึ่งแนะนำให้ใช้วิธีการฉีดพ่นส่งผลให้สัปดาห์ใช้ปุ๋ยไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพการผลผลิตของสัปดาห์ (จิราพรรณ คล้ายกิจจา, 2548)

สรุปได้ว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 15.00 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ก่อนบังคับออกดอกไม่ถูกต้อง ทั้งสูตรปุ๋ย อัตราปุ๋ย และวิธีการใส่ปุ๋ย ส่วนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกร้อยละ 85.00 ไม่จัดการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ดังนั้น สัปดาห์จึงอาจสร้างผลย่อยได้ไม่มาก สุดท้ายผลสัปดาห์อาจมีขนาดเล็กและด้อยคุณภาพ

2.5.2 การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอก การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ
คำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. ช่วงเวลาใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 52.94 ใส่ปุ๋ย เมื่ออายุ 9 เดือน	1. การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอก เมื่ออายุ 10 - 12 เดือน
2. สูตรปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 88.23 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีทั้ง N-P-K สูตร 13-13-21 และ 15-15-15 ร้อยละ 11.76 ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุโพแทสเซียมอย่างเดียว 0-0-60	2. ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีธาตุโพแทสเซียมสูง สูตร 0-0-60 3. ใส่ปุ๋ยในอัตรา 40 กิโลกรัมต่อไร่ ไม่ควรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนหลังจากการบังคับออกดอกแล้ว เนื่องจากทำให้มีการตกค้างของธาตุไนโตรเจนในสับปะรด
3. อัตราใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใส่ปุ๋ยในอัตราเฉลี่ย 126.47 กิโลกรัมต่อไร่	4. ใส่บริเวณกาบใบล่าง ในขณะที่กาบใบมีน้ำเพียงพอที่จะละลายปุ๋ยได้
4. วิธีใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ใส่ปุ๋ยโดยหยอดลงในกาบใบ	อาจพ่นปุ๋ยทางใบสูตร 23-0-25 ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ ต้นละ 75 ซีซี หลังบังคับออกดอก 5 วัน โดยพ่นทางใบตอนกลางคืนหรือตอนอากาศค่อนข้างเย็น

การวิเคราะห์

1) ช่วงเวลาใส่ปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยหลังบังคับการออกดอกเมื่อสับปะรดอายุ 9 เดือน เร็วกว่าคำแนะนำทางวิชาการที่ให้ใส่เมื่อสับปะรดอายุ 10 - 12 เดือน เนื่องจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการเร่งสับปะรดให้ออกดอกเร็ว เพื่อที่จะได้เก็บเกี่ยวผลผลิตให้เร็วขึ้น อีกทั้งเป็นการให้ธาตุอาหารต่อสับปะรด และสร้างระบบรากแล้ว ยังถือเป็นการลดงานในฤดูฝนลง (จินดารัฐ วีระวุฒิ, 2541, น. 110)

2) สูตรปุ๋ย - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 88.23 ใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม เช่น สูตร 13-13-21 และ สูตร 15-15-15 เป็นต้น ต่างจากคำแนะนำทางวิชาการซึ่งแนะนำให้ใช้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารโพแทสเซียมสูง สูตร 0-0-60 เพราะธาตุโพแทสเซียมช่วยให้ผลสับปะรดมีขนาดใหญ่ มีปริมาณกรดพอเหมาะ และผลแก่ตามอายุ แต่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทุกรายจัดการใส่ปุ๋ยหลังการบังคับการออกดอกผิดสูตร อาจส่งผลให้ได้สับปะรดผลเล็ก ผลแก่ช้า และด้อยคุณภาพ (จินดารัฐ วีระวุฒิ, 2541) นอกจากนี้ การใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนหลังจาก

บังคับออกดอก ทำให้มีธาตุไนโตรเจนตกค้างในสับปะรดในรูปไนเตรท ซึ่งเป็นสารก่อโรคมะเร็ง (พัชรภรณ์ ภูไพบูลย์, ศิริวัลย์ สร้อยกล่อม, และวาสนา บัวงาม, 2553)

3) **อัตราปุ๋ย** - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยในอัตราเฉลี่ย 126.47 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าคำแนะนำทางวิชาการให้ใส่ปุ๋ย 40.00 กิโลกรัมต่อไร่ กล่าวได้ว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยมากเกินไปจนความจำเป็นเป็นการเพิ่มต้นทุน

4) **วิธีการใส่ปุ๋ย** - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใส่ปุ๋ยโดยวิธีการหยอดลงในกาบใบ ในขณะที่กาบใบมีน้ำเพียงพอที่จะละลายปุ๋ยได้ สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยการใส่ปุ๋ยลงไปในพื้นที่เหมาะสมกับระบบรากพืช จะช่วยให้การเจริญเติบโตของพืชได้ดีขึ้น (นิพนธ์ เอี่ยมสุภานิต, อัจฉรา จิตตลดากร, และจวงจันทร์ ดวงพัตรา, 2539, น. 127)

สรุปได้ว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 80.00 ใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอกผิดสูตรและผิดอัตรา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยหลังการบังคับออกดอก โดยเฉพาะการใส่ปุ๋ยผิดสูตร การใส่ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจนส่งผลให้เกิดไนเตรทตกค้างในผล ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อผู้บริโภค

2.6 การบังคับการออกดอกสับปะรด

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิก และเอทีฟอน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.39-4.40

2.6.1 อายุสับปะรด การบังคับออกดอกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 อายุสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 95.00	บังคับการออกดอกหลังจากปลูกประมาณ
บังคับออกดอกเมื่อสับปะรดอายุ 8 – 10 เดือน	8 – 10 เดือน

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบังคับการออกดอกใบสับปะรด เมื่อสับปะรดอายุ 8 - 10 เดือน สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ

2.6.2 สารที่ใช้และวิธีการ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกใช้สารและวิธีการสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 สารที่ใช้และวิธีการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
<p>1. สารที่ใช้และวิธีการ</p> <p>สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิด และ ร้อยละ 25.00 ใช้เอทีฟอนเพิ่มในการบังคับการออกดอก</p>	<p>1. สารที่ใช้และวิธีการ</p> <p>สารเคมีที่นิยมใช้ 2 ชนิด ได้แก่ สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิด และสารเอทีฟอน</p>
<p>1.1 การใช้สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิด</p> <p>ใช้ 1 ครั้ง ในอัตรา 1 เม็ดต่อต้น หรือ 0.4-0.5 มิลลิกรัม โดยวิธีหยอดบนยอดต้น</p>	<p>1.1 การใช้สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิด</p> <p>ใช้สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิด ปริมาณ 0.5 มิลลิกรัมต่อเม็ด ใช้หยอดบนยอดสับปะรด</p>
<p>1.2. การใช้สารเอทีฟอน</p> <p>ใช้ในอัตราส่วน 30 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร โดยฉีดพ่นสารลงบนยอดของต้นในพื้นที่ 1 ไร่</p>	<p>1.2 การใช้สารเอทีฟอน</p> <p>ใช้เอทีฟอน (39.50 เปอร์เซ็นต์) จำนวน 30 มิลลิลิตร ผสมกับยูเรีย 46-0-0 ปริมาณ 350 - 500 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร นำไปหยอดสับปะรด ต้นละ 60 - 70 มิลลิลิตร (1 กระป๋องนมใช้หยอด 4 ต้น) หยอด 2 ครั้งห่างกัน 4 - 7 วัน หรือนิฉัตต้นละ 70 - 80 ซีซีในช่วงเช้า ช่วงเย็นหรือกลางคืน</p>

การวิเคราะห์

1) **สารที่ใช้และวิธีการ** สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้สารเนฟธาไลน์อะซิติก แอซิด และสารเอทีฟอน ในการบังคับการออกดอกในแปลงสับปะรด สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชที่มีการสุกแก่ไม่พร้อมกันทำให้เกิดความยุ่งยาก ในการเก็บเกี่ยว ดังนั้นการบังคับให้สับปะรดออกดอกพร้อมกันนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การบังคับโดยใช้

สารบ่งคับการออกดอกช่วยให้เกษตรกรสามารถกำหนดช่วงเวลาเก็บเกี่ยวได้ (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

2) การใช้สารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้สารเมื่ออายุ 10 เดือน ใช้ 1 ครั้ง ในอัตรา 1 เม็ดต่อต้น หรือ 0.4 - 0.5 มิลลิกรัมโดยวิธีหยอดบนยอดต้น สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยสารเนฟธาไลน์อะซีติก แอซีด เป็นสารที่นิยมใช้ในการ บังคับผลอย่างแพร่หลาย เนื่องจากราคาถูก และใช้ค่อนข้างสะดวก แต่ประสิทธิภาพในการชักนำใน ต้นสับประรดออกดอกมักต่ำกว่าสารบ่งคับผลชนิดอื่นๆ (จินดารัฐ วิระวุฒิ, 2541, น. 129 และ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

3) การใช้สารเอทีฟอน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 25.00 ใช้สารเอทีฟอน เสริม เมื่อสับประรดอายุ 10 เดือน โดยใช้ในอัตราส่วน 30 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร โดยฉีดพ่นสารลงบน ยอดของต้นในพื้นที่ 1 ไร่ ต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ โดยเกษตรกรไม่ผสมปุ๋ยยูเรีย ซึ่งการเพิ่ม ยูเรียลงในสารละลายของเอทีฟอนมีผลช่วยให้สับประรดออกดอกสม่ำเสมอดีขึ้น (จินดารัฐ วิระวุฒิ, 2541, น. 131)

2.7 การป้องกันกำจัดโรคในแปลงปลูกสับประรด

โรคระบาดที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบในแปลงปลูก ได้แก่ โรคยอดเน่าต้นเน่า รongลงมาได้แก่ โรคผลแกน และโรคหน่อเน่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้วิธีป้องกัน ดังแสดง รายละเอียดในตารางที่ 4.41 - 4.42

2.7.1 โรคยอดเน่าต้นเน่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดการป้องกันกำจัดโรคยอด เน่าต้นเน่าแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 โรคยอดเน่าต้นเน่าในแปลงสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. โรคยอดเน่าต้นเน่า	
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 พบโรคยอดเน่าต้นเน่า ร้อยละ 73.68 พบโรคผลแกน	

ตารางที่ 4.41 (ต่อ)

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
<p>1.1 การป้องกัน</p> <p>- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนป้องกันโดย ร้อยละ 65.00 ปรับปรุงการระบายน้ำภายในแปลงไม่ให้น้ำท่วมขัง</p>	<p>1.1 การป้องกัน</p> <p>1.1.1 สำรวจการเข้าทำลายของโรครบาด ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว เพื่อประเมินจำนวนความเสียหายระดับเศรษฐกิจ</p> <p>1.1.2 ฆ่าเชื้อในดินหรืออบดิน</p> <p>1.1.3 การระบายน้ำในแปลงไม่ให้น้ำท่วมขัง</p> <p>1.1.4 ปรับค่าความเป็นกรดด่างในดิน</p>
<p>1.2 การกำจัด</p> <p>- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 25 ใช้สารเคมีไดยูรอนในการป้องกันโรคสับประรด ในอัตรา 1.5 ลิตรต่อไร่ โดยฉีดพ่นทั่วต้นสับประรด</p>	<p>1.2 การกำจัด</p> <p>1.2.1 การเผาทำลายเพื่อกำจัดก่อนปลูก</p> <p>1.2.2 จุ่มหน่อพันธุ์ด้วยสารเมตาแลกซิล 25 เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา 20 - 40 กรัม</p> <p>1.2.3 พ่นกรดฟอสฟอรัส 40 เปอร์เซ็นต์ อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุก 2 เดือน เฉพาะต้นหรือบริเวณที่พบอาการโรค</p>

การวิเคราะห์

1) โรคยอดเน่าหรือต้นเน่า

(1) การป้องกัน - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 ใช้วิธีการป้องกันโรคยอดเน่าหรือต้นเน่าสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยระบายน้ำไม่ให้น้ำท่วมขังในแปลงปลูกสับประรด ทั้งนี้อาจปรับค่าความเป็นกรดด่างในดินเป็นการป้องกันอีกทางหนึ่ง (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

(2) การกำจัด - สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ไม่ปฏิบัติกำจัดโรคตามคำแนะนำทางวิชาการ โดยเฉพาะการให้จุ่มหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีสารเมตาแลกซิล 25 เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา 20 - 40 กรัม ซึ่งเป็นการกำจัดโรคตั้งแต่ก่อนปลูก การที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำทางวิชาการมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจเติบโตทั้งปริมาณและผลผลิต (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

ผลการศึกษายังพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและวัชพืช สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงนำไดยูรอนซึ่งเป็นสารเคมีควบคุมวัชพืชมมาใช้ เมื่อพบโรคยอดเน่าต้นเน่าระบาดในสัปดาห์

2.7.2 โรคผลแกน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดการป้องกันกำจัดโรคผลแกนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 โรคผลแกนในแปลงสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. โรคผลแกน	1. โรคผลแกน
1.1 การป้องกัน	1.1 การป้องกัน
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 65.00 ปรับปรุงการระบายน้ำภายในแปลงไม่ให้น้ำท่วมขัง	1.1.1 โดยการจัดระบบการให้น้ำที่ดี 1.1.2 หลีกเลี่ยงระยะผลสุกในฤดูร้อน 1.1.3 ควบคุมการระบาดของไรแดงและเชื้อราตลอดฤดูปลูก 1.1.4 ปรับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน 1.1.5 ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยยูเรีย 1.1.6 ไม่ให้เศษดินหรือวัชพืชร้างบนต้นสัปดาห์ 1.1.7 ไม่ควรปล่อยให้ต้นสัปดาห์ขาดน้ำ
1.2 การกำจัด	1.2 การกำจัด
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพียงร้อยละ 100.00 ใช้สารเคมีไดยูรอนในการป้องกันโรคสัปดาห์ ในอัตรา 1.5 ลิตรต่อไร่ โดยฉีดพ่นทั่วต้นสัปดาห์	1.2.1 ใช้สารเคมีฉีดพ่นทางใบ เช่น สารโพแทสเซียมคลอไรด์ อัตรา 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หลังการบังคับออกดอก 90 - 105 วัน 1.2.2 ใช้สารเคมีฉีดป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น กรดฟอสฟอรัส 40 เปอร์เซนต์ อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุก 2 เดือน เฉพาะต้นหรือบริเวณที่พบอาการโรค

การวิเคราะห์

1) โรคผลแกน

(1) การป้องกัน-สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.00 ใช้วิธีการป้องกันโรคผลแกนสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยจัดระบบการให้น้ำที่ดี และหลีกเลี่ยงระยะผลสุกในฤดูร้อน ซึ่งมีรายงานสัมพันธ์กับการระบาดของโรคผลแกน การควบคุมการระบาดของแมลงไรแดง และเชื้อราเป็นระยะๆ ตลอดฤดูปลูก เน้นการควบคุมในสภาพอากาศร้อนและแห้งแล้ง อาจช่วยลดการระบาดของโรค (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8, 2554)

(2) การกำจัด-สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 25.00 ใช้ชนิดสารเคมีแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้ชนิดสารเคมีผิดประเภทโดยใช้สารไดยูรอน ซึ่งเป็นสารป้องกันกำจัดวัชพืชรากก่อนงอก มีผลต่อการควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช สารกำจัดวัชพืชประเภทนี้มีผลตกค้างค่อนข้างนาน ไม่มีผลต่อการป้องกันกำจัดโรคพืชโดยตรง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพดินเป็นพิษอย่างมากต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำอาจก่อให้เกิดผลเสียระยะยาวต่อภาวะแวดล้อมในน้ำ (หน่วยข้อเสนอเทคโนโลยีและนวัตกรรมและความปลอดภัย, 2553) และต้นทุนของการผลิต

2.8 การป้องกันกำจัดแมลง

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบปัญหาแมลงระบาดและจัดการป้องกันด้วยวิธีการฉีดพ่นสารเคมีที่สร้างความเสียหาย ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชในแปลงสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. ชนิดแมลง	1. ชนิดแมลง
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	1.1 เพลี้ยแป้ง
ร้อยละ 100.00 พบเพลี้ยแป้ง	1.2 เพลี้ยไฟ
ร้อยละ 100.00 พบเพลี้ยหอย	1.3 เพลี้ยหอย
ร้อยละ 73.68 พบเพลี้ยไฟ	1.4 ไร
ร้อยละ 73.68 พบไร	

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
<p>2. การป้องกันกำจัด</p> <p>2.1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 78.95 ไม่ป้องกันกำจัดแมลง มีเพียงร้อยละ 21.05 เลือกใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดแมลง</p> <p>2.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 50.00 ใช้สารไคยูรอน (กำจัดวัชพืช)</p> <p>ร้อยละ 25.00 ใช้สารคาร์แมทซ์ (สารเคมีคุมวัชพืช) และ โฟลคูมาเฟน (สารกำจัดหนู) ในการป้องกันกำจัดแมลง</p>	<p>1.1 เปลี่ยนแปลง</p> <p>1.1.1 การป้องกัน</p> <p>1) การอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยแป้ง ได้แก่ ค้างคาวเต่าลาย แมลงช้างปีกใส และแมงมุม</p> <p>2) ป้องกัน กำจัดมดในแหล่งที่เคยพบการเข้าทำลายด้วยวิธีเขตกรรม</p> <p>3) สำรวจการเข้าทำลายเพลี้ยแป้งทุก ๆ 5 – 7 วัน ตลอดจนการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของต้น และผลจนถึง 2 สัปดาห์ก่อนเก็บเกี่ยว</p> <p>4) หลีกเลี่ยงการนำวัสดุปลูกจากแหล่งที่เคยมีการระบาดของเพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย และเพลี้ยไฟ</p> <p>1.1.2 การกำจัด</p> <p>1) ชุบน้ำหน่อสับประรดก่อนนำไปปลูกด้วยสาร มาลาไธออน ชนิด 83% E.C. อัตรา 15 – 20 ซีซี</p> <p>2) สารคาร์บาริล ชนิด 85% W.P. อัตรา 15 - 20 กรัมผสมน้ำ 20 ลิตร</p> <p>3) สารไคอะซีนอน ชนิด 60% E.C. อัตรา 15 - 20 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร</p> <p>4) กำจัดมดที่เป็นพาหะของเพลี้ยแป้ง โดยใช้ เชพวินฉีดเป็นแนวกันมดรอบแปลงปลูกหรือใช้เหยื่อพิษ ไฮดราเมทิล นอล 0.73 เปอร์เซนต์จี อัตรา 275 กรัมต่อไร่ โรยหรือหว่านในแปลงปลูกสัปดาห์ก่อนปลูกและ หลังปลูก 6 เดือน</p>

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
<p>1.2 เพลี้ยไฟ</p> <p>1.2.1 การป้องกัน</p> <p>1) การใช้กับดักกาวเหนียวลงบนแผ่นพลาสติก สีเหลืองเพื่อล่อแมลง เช่น เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน และแมลงหวี่ขาว ให้บินมาติด เป็นต้น</p> <p>1.2.2 การกำจัด</p> <p>1) ใช้สารคาร์บาริล 85% W.P. ถ้ามีการระบาดให้พ่นไม่ เกิน 5 วันต่อครั้ง แต่ถ้าการระบาดไม่รุนแรงใช้ช่วงพ่น 7 วัน ต่อครั้ง</p>	<p>1.3 เพลี้ยหอย</p> <p>1.3.1 การป้องกัน</p> <p>1) การปล่อยศัตรูธรรมชาติปริมาณน้อยหลาย ๆ ครั้ง แมลงห้ำที่พบในทางการเกษตรส่วนใหญ่เป็นด้วง เช่น ด้วง เตาลาย และด้วงก้นกระดก ซึ่งส่วนใหญ่กินเพลี้ยอ่อน เพลี้ยหอย และเพลี้ยแป้งเป็นอาหาร</p> <p>2) การควบคุมโดยวิธีเขตกรรม เช่น การตัดแต่งใบ และผล ไปทำลายเสีย เป็นต้น</p> <p>1.3.2 การกำจัด</p> <p>1) สารคาร์บาริล 85% E.C. หรือสารไดอะซินอน ชนิด 60% อัตรา 15 - 20 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นเมื่อ สัปดาห์อายุ 3 และ 6 เดือน</p>
<p>1.4 ไร</p> <p>1.4.1 การป้องกัน</p> <p>1) หมั่นตรวจดูสัปดาห์ประดในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ ถ้าพบใบแสดงอาการต้องรีบดำเนินการกำจัดทันที</p> <p>2) การปลูกสัปดาห์ประด ควรเว้นระยะปลูกระหว่างต้น และระหว่างแถวให้ห่างกันพอสมควร อย่าให้ใบของแต่ละทรงพุ่มชิดติดกัน</p>	

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
	<p>1.4 ไร (ต่อ)</p> <p>1.4.1 การป้องกัน</p> <p>3) หน่อพันธุ์ ควรซื้อจากแหล่งที่ไม่มีโรคระบาด</p> <p>4) ควรหลีกเลี่ยงการทำลายไรตัวห้ำ และด้วงตัวห้ำ ซึ่งศัตรูธรรมชาติเหล่านี้มีวงจรชีวิตสั้น จึงสามารถขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>1.4.2 การกำจัด</p> <p>1) สารไดโคโฟล อัตรา 40 มิลลิลิตร ผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วใบพืชทั้งหน้าใบและหลังใบ</p>

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 21.05 เลือกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง โดยใช้สารไดบุรอน สารคาร์แมกซ์ (สารควบคุมวัชพืช) และฟลูคูมาเฟน (สารกำจัดหนู) ใช้ชนิดสารเคมีแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้ชนิดสารเคมีผิดประเภทโดยใช้สารไดบุรอนและสารคาร์แมกซ์ ซึ่งเป็นสารป้องกันกำจัดวัชพืชรากออก มีผลต่อการควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช (หน่วยข้อเสนอเทศวัตถุอันตรายและความปลอดภัย, 2553) และสารฟลูคูมาเฟนเป็นสารกำจัดหนูประเภทออกฤทธิ์ช้า ซึ่งไม่ใช่สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ส่งผลให้การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชไม่มีประสิทธิภาพ มีปริมาณสารพิษตกค้างในผลผลิต ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนและผลผลิตทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ

ดังนั้น 1) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรศึกษาชนิดและวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสับปะรดที่สำคัญ เพื่อจะได้มีการวางแผนติดตามสถานการณ์การระบาดและใช้วิธีการจัดการควบคุมได้อย่างเหมาะสม 2) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องมีการสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูสับปะรดเพื่อประเมินจำนวนประชากรของแมลงและไรศัตรูสับปะรด รวมทั้งแมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ-ตัวเบียน) 3) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องสามารถเลือกวิธีการป้องกันกำจัดที่เหมาะสมได้ เมื่อเกษตรกรทราบถึงระดับความเสียหายจากแมลงศัตรูพืชที่ต้องมีการป้องกันกำจัดแล้ว และ 4) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรทำการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ ชนิด และวิธีการใช้สารเคมีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.9 การควบคุมสัตว์ศัตรูพืช

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบการระบาดของสัตว์ศัตรูพืชด้วยการใช้สารเคมีควบคุมและกำจัดศัตรูพืชในแปลงปลูกสับปะรด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชในแปลงสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. ชนิดศัตรูพืช	1. ชนิดศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 พบหนูละบาด ร้อยละ 80.00 พบกระรอก ร้อยละ 70.00 พบกระแต	1.1 หนู 1.1.1 โดยใช้วิธีเขตกรรม เช่น การกำจัดและถางวัชพืชในบริเวณรอบๆ แปลงปลูก การทำคันนาให้เล็ก และแคบพอสมควร และการใช้อุปกรณ์กับหนู กระรอก และกระแต ได้แก่ กรงดัก กับดัก บ่วง
2. การป้องกันกำจัด	
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 จัดการกำจัดศัตรูสับปะรด	1.1.2 ใช้สารโฟลคูมาเฟนหรือสะตอม ใช้เป็นเหยื่อพิษในการกำจัด
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 ใช้วิธีการดักจับ และร้อยละ 10.00 ใช้สารเคมีในการกำจัด	1.2 กระรอกและกระแต 1.2.1 โดยใช้วิธีเขตกรรม เช่น การใช้อุปกรณ์ของหนูในการดักกระรอกและกระแต ได้แก่ กรงดัก กับดัก บ่วง
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 10.00 ใช้สารสะตอมในการกำจัดหนู	1.2.2 ใช้ผ้าแดงหรือกระดาษสะท้อนแสงผูกไว้ที่กิ่งไม้ในการไล่กระรอกและกระแต

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.00 ใช้วิธีการกำจัดศัตรูสับปะรดโดยใช้วิธีการดักจับในการกำจัดหนู กระรอก และกระแต และการใช้สารเคมีสะตอมในการกำจัดหนู สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยวิธีการป้องกันเขตกรรม เช่น การล้อมรั้วรอบ การล้อมดี และการดักจับโดยใช้กับดัก การป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมีกำจัดหนูที่ออกฤทธิ์ช้า เช่น สะตอม เป็นต้น (นิพนธ์ เอี่ยมสุภามิต, อัจฉรา จิตตลดากร, และจวงจันทร์ ดวงพัตรา, 2539)

2.10 การควบคุมวัชพืช

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดควบคุมวัชพืชด้วยการพ่นสารเคมีควบคุม และกำจัดวัชพืชในแปลงปลูกสับปะรด สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 การป้องกันกำจัดวัชพืชในแปลงสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก	1. การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก
1.1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ควบคุมวัชพืช ก่อนปลูก	1.1 การป้องกัน 1.1.1 ก่อนการเตรียมดิน หรือก่อนปลูกสับปะรด 5 - 7 วัน ควรไถตากดินประมาณ 7 - 10 วัน ไถพรวน 1 - 2 ครั้ง
1.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 45.00 ใช้ไกลโฟเซต	1.1.2 เก็บเศษซาก วัชพืชและส่วนต่าง ๆ ของวัชพืช ออกจากแปลงก่อนที่วัชพืชจะออกดอก
ร้อยละ 20.00 ใช้ไดยูรอน 80	1.1.3 การกำหนดช่วงปลูก
ร้อยละ 35.00 ใช้กรัมม็อกโซน + ไกลโฟเซต (ผสม)	1.1.4 การกำหนดจำนวนต้นต่อไร่
1.3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 35.00 ใช้กรัมม็อกโซน + ไกลโฟเซตในอัตรา 1.3 กิโลกรัม ต่อไร่	1.1.5 การกำหนดเวลาใส่ปุ๋ย
ร้อยละ 20.00 ใช้ไดยูรอน ใน อัตรา 1.2 กิโลกรัมต่อไร่	1.1.6 การกำจัดวัชพืชด้วยแรงคน
	1.2 การกำจัดโดยใช้สารกำจัดวัชพืช
	1.2.1 สารพาราควอท 27.6 เปอร์เซ็นต์ เอสแอล อัตราส่วน 300 - 600 มิลลิลิตรต่อไร่ก่อนการเตรียมดินหรือ ก่อนปลูก 5 - 7 วัน
	1.2.2 สาร โบรมาซิล 80 เปอร์เซ็นต์ W.P. + สารอามีทรีน 80 เปอร์เซ็นต์ W.P. อัตรา 1:1 400 - 600 กรัม
	1.2.3 สารไกลโฟเซต 48 เปอร์เซ็นต์ S.L. อัตรา 600 - 800 มิลลิลิตรต่อไร่
	1.2.4 สาร โบรมาซิล 80 เปอร์เซ็นต์ W.P. + สารอามีทรีน 80 เปอร์เซ็นต์ W.P. อัตรา 1:1 400 - 600 กรัม

ตารางที่ 4.45 (ต่อ)

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
2. การควบคุมวัชพืชหลังปลูก	2. การควบคุมวัชพืชหลังปลูก
2.1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ใช้สารไดยูรอน ในการควบคุมวัชพืชหลังปลูก	2.1 การกำจัดโดยใช้สารกำจัดวัชพืช 2.1.1 สารไดยูรอน 80 เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา 500 - 600 มิลลิลิตรต่อไร่
2.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 65.00 ใช้ไดยูรอนในอัตรา 1.5 - 1.6 กิโลกรัมต่อไร่ โดยการฉีดพ่น	2.1.2 สารโบรมาซิล 80 เปอร์เซ็นต์ W.P. + สารอามีทรีน 80 เปอร์เซ็นต์ W.P. อัตรา 1:1 400 - 600 กรัม

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีวิธีป้องกันกำจัดวัชพืช โดยใช้ชนิดสารเคมี และวิธีการใช้สารเคมีสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ แต่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้ในอัตราส่วนของสารเคมีไม่สอดคล้องกัน ดังนี้

2.10.1 การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 45.00 ใช้ไกลโฟเซตในการควบคุมวัชพืชก่อนปลูกโดยฉีดพ่นไกลโฟเซตเมื่อมีวัชพืชขึ้นหนาแน่น สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ทั้งนี้การใช้สารไกลโฟเซตในการกำจัดวัชพืชก่อนปลูก เป็นสารเคมีที่ใช้ฉีดพ่นทางใบ แล้วจะเคลื่อนย้ายไปสู่ส่วนต่างๆ ของวัชพืช เป็นชนิดที่ไม่เลือกทำลายกำจัดได้ทั้งใบแคบและใบกว้าง (ธงชัย เนมขุนทด, 2530, น. 35) ส่วนสารเคมีกำจัดวัชพืช กรัสม็อคโซน เป็นชื่อทางการค้าของสารเคมีพาราควอท เป็นสารเคมีที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ออกฤทธิ์ทำลายเร็วมาก ใช้ฉีดพ่นทางใบในขณะที่แสงแดดจัด และจะหมดฤทธิ์ลงก็ต่อเมื่อสารได้ไปถูกกับดิน แต่ไม่สามารถทำลายวัชพืชและเมล็ดที่อยู่ในดิน เป็นสารที่ไม่เลือกทำลาย (ธงชัย เนมขุนทด, 2530, น. 34) ดังนั้นสารเคมีที่ใช้ซึ่งเป็นสารไม่เลือกทำลายจึงควรใช้ควบคุมวัชพืชก่อนปลูก

2.10.2 การควบคุมวัชพืชหลังปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ใช้สารไดยูรอนในการควบคุมวัชพืชหลังปลูกโดยการฉีดพ่น สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ สารไดยูรอนเป็นสารเคมีที่ใช้ฉีดลงไปในดิน เพื่อคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช แต่ไม่สามารถที่จะกำจัดวัชพืชที่มีรากลึกได้ (ธงชัย เนมขุนทด, 2530, น. 35)

2.11 การเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด

สับปะรดเป็นพืชที่สามารถปลูกได้เกือบตลอดทั้งปี ดังนั้นการเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรดจึงสามารถทำได้ตลอดทั้งปีตามอายุสับปะรดที่ปลูก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีขั้นตอนในการเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.46 - 4.47

1) การนับอายุหลังใช้สารบังคับออกดอก (วัน) การนับอายุหลังใช้สารบังคับออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.46

ตารางที่ 4.46 การนับอายุหลังใช้สารบังคับออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดเก็บผลผลิตสับปะรด โดยร้อยละ 80.00 เก็บเกี่ยวหลังจากการใช้สารบังคับออกดอก 130 วันขึ้นไป	ควรเก็บเกี่ยวหลังจากใช้สารบังคับออกดอก ประมาณ 145 - 150 วัน

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.00 เก็บเกี่ยวหลังจากใช้สารบังคับออกดอก 130 วันขึ้นไป ก่อนคำแนะนำทางวิชาการ 15 - 20 วัน จินดารัฐ วีระวุฒิ (2541, น. 126) กล่าวว่าขนาดของผลสับปะรดมีความสัมพันธ์เป็นอย่างสูงกับขนาดของต้นที่ระยะบังคับผล ถ้าขนาดของต้นสับปะรดเจริญเติบโตพอที่จะบังคับให้ออกดอกได้แต่ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ได้รับขนาดผลที่เหมาะสม ขนาดของผลที่เก็บเกี่ยวก่อนก็จะมีขนาดเล็กเกินไป และไม่ได้ขนาดตามที่กำหนดไว้

2) วิธีการเก็บเกี่ยวผลสับปะรด วิธีการเก็บเกี่ยวผลสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.47 วิธีการเก็บเกี่ยวผลสับประดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ใช้มีดตัดที่ก้านผลเมื่อถึงกำหนดการเก็บเกี่ยว	การเก็บเกี่ยวเพื่อจำหน่ายผลสด การตัดผลต้องใช้มีดคมตัดก้านผลให้ขาด โดยให้มีความยาวที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วจึงนำมาตัดแต่งก้านผลในภายหลัง

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 ใช้วิธีในการเก็บเกี่ยวสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ โดยใช้มีดตัดที่ก้านผลเมื่อถึงกำหนดการเก็บเกี่ยว ทั้งนี้ตลาดเพื่อการค้าต้องการผลสับประดที่มีคุณภาพภายนอกดี รูปทรงสวยงาม จุกและผลไม่มีตำหนิ ดังนั้นการเก็บเกี่ยวผลผลิตจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวัง โดยใช้มีดที่มีด้าม หรือใบมีดยาวตัดที่ก้านผลให้เหลือก้านยาวประมาณ 10 เซนติเมตร เพื่อคุณภาพผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภคมีผลต่อรายได้ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น (จิราพรรณ คล้ายกิจจา, 2548)

2.12 การจำหน่าย

การจำหน่ายของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.48

ตารางที่ 4.48 การจำหน่ายของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 จำหน่ายในลักษณะผลสับประดโดยจำหน่ายตามเกรด ดังนี้ ร้อยละ 85.00 มีสับประด เกรด A น้ำหนัก 1.5 กิโลกรัม ร้อยละ 75.00 มีสับประด เกรด B น้ำหนัก 1.3 กิโลกรัม ร้อยละ 65.00 มีสับประด เกรด C น้ำหนัก 0.9 กิโลกรัม	การคัดขนาด ทำการคัดขนาดผลตามระดับชั้นขนาด โดยมีการคละปนของผลิตผลต่างชั้นขนาดไม่เกินร้อยละ 10

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำหน่ายในลักษณะผลสับปะรดโดยจำหน่ายตามเกรดเป็นเกรด A, B และ C ซึ่งราคาผลสับปะรดแต่ละเกรดต่างกัน ดังนั้น การจำหน่ายตามเกรดผลสับปะรดจึงช่วยให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถจำหน่ายสับปะรดได้อย่างเป็นธรรม

2.13 การจดบันทึกการปลูกสับปะรด

การจดบันทึกการปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.49 การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ

การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่ม	คำแนะนำทางวิชาการ
1. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 จดบันทึกข้อมูลการปลูกสับปะรด	การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด มีดังนี้ 1. พันธุ์สับปะรด 2. วันที่ให้น้ำและปุ๋ย
2. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ในการปลูกสับปะรด	3. การระบาดของศัตรูพืช 4. วันที่พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช 5. วันที่บังคับออกดอกและการเก็บเกี่ยวผลผลิต
3. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 85.00 บันทึกวันบังคับการออกดอกและการเก็บเกี่ยวผลผลิต	6. ปริมาณไนเตรต การเกิดผลแกน จำนวนผลแกน 7. ต้นทุนรายได้ 8. ปริมาณและคุณภาพผลผลิต
4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.00 บันทึกพันธุ์สับปะรดที่ปลูก	9. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ตลอดฤดูปลูก 10. ข้อมูลลูกค้า

การวิเคราะห์

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จดบันทึกเกี่ยวกับข้อมูลการปลูกสับปะรด ต้นทุนและรายได้ในการปลูกสับปะรด บันทึกวันบังคับการออกดอกและการเก็บเกี่ยวผลผลิต และพันธุ์สับปะรดที่ปลูก แต่ยังคงขาดข้อมูลสำคัญหลายรายการ ได้แก่ การจดบันทึกการปฏิบัติงานและการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เป็นการช่วยความทรงจำ และถ้ามีการจดบันทึกกิจการต่างๆ อย่างมีระบบ สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทำการปลูกสับปะรดให้สอดคล้อง

กับความต้องการของตลาด แนวโน้มของราคา ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ทำให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทราบได้ว่ากิจการของตนเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการการปรับปรุง และพัฒนาเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต คุณภาพผลผลิตส่งผลให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีรายได้ต่อไร่เพิ่มขึ้น

2.14 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผลการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรด ผลจากการสัมมนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลจากการวิเคราะห์การจัดการการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประมวลเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรด แยกได้ 3 ประเด็น ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพและการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาความรู้ด้านการจัดการการผลิตสับปะรดและการตลาด ดังแสดงในตารางที่ 4.50

ตารางที่ 4.50 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรด (จากการทำสัมมนากลุ่ม)

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1. การปรับปรุงคุณภาพและการเพิ่มผลผลิต	1.1 การปรับปรุงสภาพดิน 1.2 การเลือกต้นพันธุ์ 1.3 การเลือกวิธีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชให้เหมาะสม 1.4 การใส่ปุ๋ย 1.5 การใช้สารควบคุมการออกดอก
2. การลดต้นทุนการผลิต	2.1 การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง 2.2 การประสานกับเจ้าหน้าที่
3. การพัฒนาความรู้และการตลาด	3.1 พัฒนาความรู้ด้านการจัดการการผลิตสับปะรด 3.2 การตลาด 3.3 การแปรรูป

1) การปรับปรุงคุณภาพและการเพิ่มผลผลิต สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มผลผลิตสับปะรดได้ด้วยวิธีการต่อไปนี้

(1) การปรับปรุงสภาพดิน การปลูกสับปะรดในพื้นที่เดิมหลายครั้งปรับปรุงสภาพดิน โดย 1) วิเคราะห์ดินก่อนตัดสินใจใช้ปุ๋ยในพื้นที่ผลิตพืช 2) ควรปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินด้วยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด เป็นต้น และ 3) ควรใส่ไดโลไมท์หรือปูนมาร์ล ปรับค่าความเป็นกรด-ด่างให้เหมาะสม

(2) การเลือกต้นพันธุ์ ปัญหาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การปลูกโดยใช้ต้นพันธุ์คละขนาดและไม่มีป้องกันกำจัดโรคและแมลงที่ติดมากับต้นพันธุ์ ดังนั้นเกษตรกรควรที่จะคัดเลือกต้นพันธุ์ที่ปราศจากโรคและแมลงนำมาปลูกในรุ่นต่อไปหรือแช่สารเคมีกับต้นพันธุ์ก่อนปลูก เช่น คลอร์ไพริฟอส และมาลาไธออน เป็นต้น อีกวิธีหนึ่งคือการคว่ำหน่อสับปะรดลงตากแดดจนต้นเหี่ยว แล้วจึงค่อยปลูก เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรืออาจมีการนำเชื้อราไตรโคเดอร์มา (*trichoderma harzianum*) มาใส่ลงดิน แก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวและโรครากเน่าโคนเน่าได้อีกวิธีหนึ่ง (ศูนย์บริหารศัตรูพืชจังหวัดพิษณุโลก, 2554)

(3) การเลือกวิธีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชให้เหมาะสม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชไม่สอดคล้องกับคำแนะนำ โดยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้สารไดยูรอนซึ่งเป็นสารกำจัดวัชพืชมาใช้กำจัดโรคและแมลงเป็นการใช้สารเคมีที่ผิดประเภท สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรที่จะเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง จะช่วยให้เลือกใช้สารเคมีต่างๆ ได้ถูกต้องตามหลักการใช้ทั้งการเลือกชนิดสารเคมี ช่วงเวลาในการใช้ อัตราการใช้ และวิธีการใช้

(4) การใส่ปุ๋ย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการใส่ปุ๋ยในแต่ละครั้งก่อนบังคับออกดอก ไม่ถูกต้องทั้งสูตรปุ๋ย อัตราปุ๋ย และวิธีการใส่ปุ๋ย อาจส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตสับปะรดได้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรที่จะต้องทราบถึงธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตอย่างเพียงพอแต่ไม่มากเกินไปจนความต้องการ ปริมาณ และช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ย ควรจะสัมพันธ์กับระยะและอัตราการเจริญเติบโตของสับปะรด (จินดารัฐ วีระวุฒิ, 2541)

(5) การใช้สารควบคุมการออกดอก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้สารควบคุมการออกดอก เพื่อช่วยในการบังคับผลสับปะรดให้ออกมาก่อนฤดูกาลปกติ ซึ่งทำให้สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรที่จะเพิ่มเติมความรู้ในส่วนของคุณสมบัติของสารเคมีที่นำมาใช้ ความเข้มข้นของสารเคมี จำนวนครั้งที่ใส่สารเคมี และช่วงเวลาที่ใส่สารเคมี ซึ่งอาจจะมีผลต่อขนาดของสับปะรดได้

2) การลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากการปลูกสับปะรดมีต้นทุนการผลิตทั้งปุ๋ยเคมี สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารเคมีบังคับดอก รวมถึงพื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้ ดังนั้นควรพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

(1) การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรจัดการรวมกลุ่ม รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต และรวมกันขายผลผลิต โดยอาจร้องขอให้ทางสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด รวมถึงการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับพลังกลุ่ม ซึ่งสามารถแก้ปัญหาทั้งด้านการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตสับปะรดได้อย่างยั่งยืน

(2) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ที่ดินในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นที่ดินที่มีราคาแพง เจ้าของพื้นที่นำที่ดินไปทำบ้านจัดสรร หรือคอนโดมากกว่าให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูก ทำให้ไม่สามารถขยายพื้นที่หรือเช่าพื้นที่เพิ่มในการปลูกสับปะรดได้ อีกทั้งพื้นที่ที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกในพื้นที่ที่เป็นสวนยางพารา เนื่องจากกฎหมายผังเมืองของจังหวัดภูเก็ต พื้นที่ที่เป็นพื้นที่สีเหลืองจะเป็นที่อยู่อาศัยทั้งหมด ยกเว้นพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกจะอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเขตป่า โดยนโยบายของทางจังหวัดไม่ได้พิจารณาในด้านการเกษตร ดังนั้น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรรวมกลุ่มหาข้อตกลงระหว่างเจ้าของแปลงในพื้นที่ โดยมีสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมสังเกตการณ์ เพื่อสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถขยายพื้นที่ในการปลูกสับปะรดได้

3) การพัฒนาความรู้และการตลาด

(1) พัฒนาความรู้ด้านการจัดการการผลิตสับปะรด สำนักงานเกษตรอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสู่เกษตรกร ทั้งได้งบประมาณจากจังหวัด ในการส่งเสริมการเรียนรู้และองค์ความรู้ต่างๆ โดยจัดการอบรมกระบวนการในการผลิตสับปะรด และจัดให้มีโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการผลิตสับปะรดให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโดยตรง อาจจัดศูนย์เรียนรู้ภายในอำเภอถลาง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการผลิตสับปะรดให้แก่เกษตรกร เพื่อขยายโอกาสให้เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้ในอนาคต

(2) การตลาด เกษตรกรควรรวมกลุ่มจัดทำตราสินค้าของกลุ่มในการจำหน่าย อาจจัดทำตราสัญลักษณ์ของสับปะรดภูเก็ตออกมา เช่น สับปะรดมีรสชาดีหวาน และกรอบ เป็นต้น เพื่อไม่ให้ผู้บริโภคสับสน เนื่องจากมีสับปะรดจากแหล่งที่อื่นเข้ามาแทรกแซง แอบอ้างเป็นสับปะรด

ภูเก็ตขายปนกับตลาดสับปะรดภูเก็ต ซึ่งทำให้ราคาสับปะรดลดต่ำลง เนื่องจากเป็นสับปะรดที่มีคุณภาพไม่ดี

เมื่อผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เกษตรกรควรบริหารจัดการภายในกลุ่มให้มีผลผลิตหมุนเวียนจำหน่ายตลอดทั้งปี โดยมีการวางแผนการผลิตสับปะรดให้มีผลผลิตสับปะรดสู่ตลาดต่อเนื่องตลอดปี

(3) การแปรรูป ในช่วงสับปะรดล้นตลาด หรือราคาต่ำ เกษตรกรควรจัดการแปรรูปสับปะรดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น แยมสับปะรด สับปะรดกวน ไวน์สับปะรด ฯ เป็นต้น เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า อีกทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและครอบครัวอีกทางหนึ่ง

